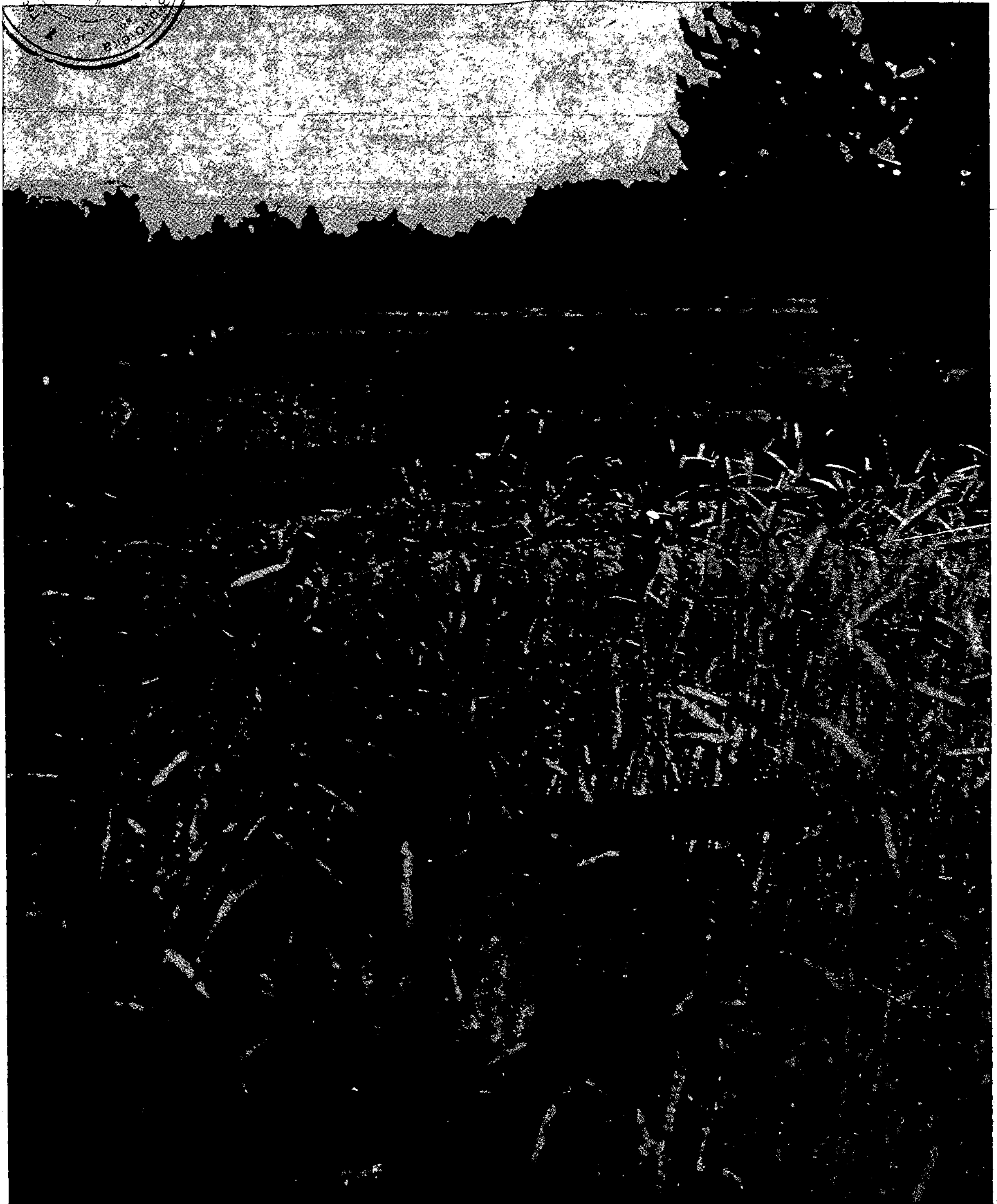
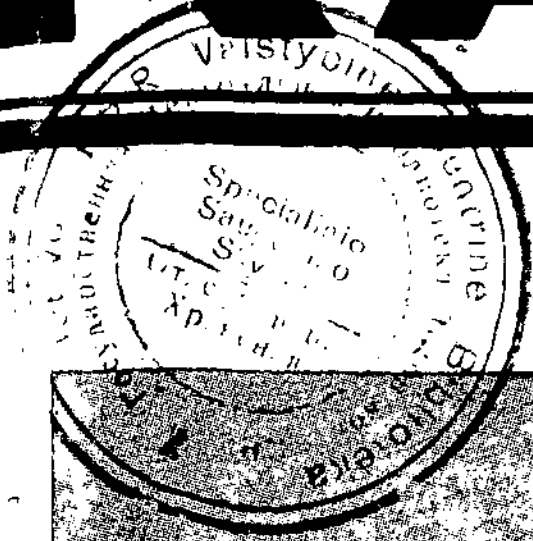

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 30

Rugiuose užsimaskavęs kulkosvaidininkas

Politikos apžvalga

LENKAI TEBEUŽDARINĖJA LIETUVIŲ ORGANIZACIJAS

Vilniaus Rytojaus pranešimu švenčionių apskrities vicestorasta Polkovski atskirais raštais pranešęs lietuvių šv. Kazimiero centro valdybai, kad jis liepos mėn. pradžioje sulaikęs šios draugijos skyrių veikimą Bobenyse, Didžiasalyje, Kukutėliuose ir Padisnyje — Tverėčiaus valsčiuje. Be to, storasta Dvorak uždraudęs anksčiau sulaikytą skyrių Ožionyse — Daugeliškio valsčiuje. Minėtas laikraštis rašo, kad jis turįs žinių iš Suvalkų, jog to apskrities storasta Voiciekovskis visai neseniai yra sulaikęs šv. Kazimiero draugijos skyrius Punske, Šlynakiemyje, Ožkiniuose, Vaičiuliškėje, Kreivėnuose, Valinčiuose, Paliūnuose, Kampočiuose, Burbiškiuose ir Aradnykuose.

MUNTERAS PAŠVĖSIAS VISAS PASTANGAS BALTIJOS SANTARVEI STIPRINTI

Liepos 14 d. Latvijos valstybės prezidentas paskyrė ligišiolinį užsienių reikalų ministerijos generalinį sekretorių Munterą užsienių reikalų ministru. Naujasis ministeris, perėmęs pareigas, Lietuvos užsienių reikalų ministru Lozorajčiui atsiuntė šio turinio telegramą: „Perimdamas užsienio reikalų ministerio pareigas, skubu patikrinti Jūsų Ekscenciją, kad visos mano pastangos bus pašvęstos plėtoti ryšiams, kuriuos istorija yra užmezgusi tarp Lietuvos ir Latvijos, ir Baltijos santarvės stiprinti. Kurdami bendrame darbe vis gilesnį mūsų Santarvės tarptautinės svarbos supratimą ir ugdydami ir gerindami jos santykius su visais tarptautinės bendruomenės nariais, mes galime prisidėti prie visuotinės taikos palaikymo ir atliksime daug, kas atneš gražių vaisių mūsų kraštams ir mūsų žmonėms.“

ČEKOSLOVAKAI APIE AUSTRIJOS IR VOKIETIJOS SUSITARIMĄ

Neseniai Prager Presse idėjo dėl vokiečių austrų susitarimo vedamąjį antrašte „Čekoslovakijos nusistatymas“. Straipsnyje pareiškama, kad Čekoslovakijos užsienių politika niekuomet nesidžiaugusi austrų-vokiečių ginču ir niekuomet nedariusi nieko, kas tą ginčą galėtų paaštrinti. Ji visuomet laikiusi sunkiai pasiekiamą savarankiškos Austrijos sustiprinimą be Vokietijos pritarimo ir bendradarbiavimo. Laikraštis neabejoja, kad abipusiai patikinimai duos galimumo Vokietijai bendradarbiauti su kitomis vidurinės Europos valstybėmis. Čekoslovakija vidurinės Europos bendradarbiavimą visuomet laikiusi susijusiu su Vokietijos bendradarbiavimu. Toliau Prager Presse pareiškia, kad Čekoslovakija vertinanti vokiečių austrų susitarimą iš esminės pusės ramiai ir teigiamai. Ji visuomet kažko panašaus tikėjosi. Čekoslovakija sutinkanti viską, kas šioje srityje ateityje įvyktų, nors ir atsargiai, apdairiai ir atidžiai, tačiau su viduriniu ramumu.

ŠVEDAI UŽ ARTĖJIMĄ SU BALTIJOS VALSTYBĖMIS

Švedų laikraštis Stokholms Tidningen, ilgokam straipsnyje apie Baltijos istoriją, pastebi, kad Baltijos pakraščiuose gyvena tautos, kurios iš paskutiniųjų pasiruošios ginti nepriklausomybę ir gerovę. Tas reiškia, kad šiaurės ir Baltijos tautos politiškai turi remti viena kitą. Iš ekonominio požiūrio ši aplinkybė ragina į naują ekonominį bendradarbiavimą. Pirmiausia turi būti tiriami prekių pasikeitimo galimumai. Bet ekonominiams tyrinėjimais pasitenkinti negalima. Reikia gilintis į Baltijos tautų teisės normas, susipažinti su jų kalba, kultūra, istorija.

Laikraštis ypač ragina pažinti Baltijos tautų istoriją, nes anksčiau ji pavergėjų buvo kraipoma. Išigilinant į šiaurės tautų istoriją, iš Baltijos tautų istorijos požiūrio, sako laikraštis, atrodo lyg pabundi iš baisaus sapno.

VOKIEČIŲ PRASIMANYMAI KLAIPĖDIEČIAMS KIRŠINTI

Visai neseniai vokiečių spauda plačiai skelbė, kad Klaipėdos krašto komendantas neva uždraudęs liepos mėn. pradžioje surengti Klaipėdoje vaikų šventę, ir laiko tą išgalvotą komendanto uždraudimą klaipėdiečiams kiršinti.

Tuo tarpu iš tikrųjų minimoji vaikų šventė liepos 1 d. buvo surengta, ir Klaipėdos krašto komendantas jos nė nemanė uždrausti. Reikalingas komendanto leidimas šventės organizatoriui buvo duotas laiku, bet pats šventės rengėjas minimą vaikų šventę atidėjo nuo birželio 30 d. iki liepos 2 d. ir pagaliau dėl lietaus atidėjo iki liepos 4 d., kada ta šventė nekieno nedraudžiama ir įvyko.

Tuo būdu vokiečių spaudos skelbiama žinia yra grynai pramanyta ir be reikalo kelia vokiečių visuomenėje nesamą klaipėdiečių erzino baubą.

VOKIEČIAI RENGIASI ATSAKYTI ANGLAMS

Berlyno politiniuose ir diplomatinuose sluoksniuose kalbama, kad vokiečių vyriausybė rengiasi greitai atsakyti į Anglijos klausimus. Esą, Vokietijos atsakymas bus trumpas ir dar negalutinis. Vokiečių vyriausybė nurodys vokiečių austrų susitarimą, kurį iš dalies galima laikyti realiu atsakymu į Anglijos klausimus. Vokietijos atsakymas bus daugiau bendro pobūdžio. Jame bus dar kartą patikinta, kad Vokietija siekia taikos.

Tuo tarpu svarbiausias vokiečių užsienių politikos siekimas yra vietoj Lokarno konferencijos sušaukti penkių didžiųjų valstybių konferenciją, kurioje Vokietija stengsis praveisti dvišalių susitarimų idėją. Apie tai bus užsiminta ir Vokietijos atsakyme Anglijai, kurio pagrindine mintimi eis Hitlerio kovo 7 d. kalba.

O VIS DĖLTO LENKIJA NERIMSTA

Morning Post rašo, kad Lenkijoj pastebimas didelis nerimas dėl Vokietijos Austrijos susitarimo. Iki šiol visa Lenkijos politika buvo pagrįsta tuo, kad Vokietijos užsienio politika buvo daugiausia nukreipta pietų kryptimi. Dabar atvirkščiai, Lenkija turi pagrindo nerimauti, nes po to, kai Vokietijai rankos pietuose daugiau nesurištos, jos siekimai vėl gali būti nukreipti į rytus. Dėl to kyla ir kariuomenės inspektorius gen. Rydz-Smigly galia, nes šis generolas Prancūzijai daug draugingesnis, negu užsienių reikalų ministeris Beckas, kurio pozicija dėl paskutinių įvykių Prancūzijoje pasidarė labai netikra.

Sąryšyje su austrų vokiečių susitarimu, anglų spauda praneša, kad Rumunija sutiko su svarbaus strateginio geležinkelio statyba iš Čekoslovakijos per Rumuniją, kuris Sovietų kariuomenei suteiktų galimumo artimiausiu keliu per Rumuniją skubėti pagalbon Čekoslovakijai, jeigu Vokietija mėgintų ją užpulti.

TEMPS APIE LENKIJOS ČEKOSLOVAKIJOS BLOKĄ

Temps rašo, kad pastarosiomis dienomis paaštrėjęs Dancige klausimas galis nukreipti lenkų politiką visai kita kryptimi. Reikšminga ta prasme esanti ir varšuviečių 17 liepos manifestacija už visų Lenkijos teisių Dancige išlaikymą. Manifestacija, kurioje dalyvavo milžiniška minia, pirmą kartą po ilgo laiko dalyvavo ir opozicijos partijos drauge su vyriausybėmis organizacijomis. Viso dalyvavo net dušimtai svarbių politinių ir ekonominių organizacijų. Manifestaciją surengė Lenkijos jūros sąjunga. Manifestantų priimta griežta rezoliucija buvo įteikta valstybės prezidentui ir kariuomenės inspektoriumi gen. Rydz-Smigly.

Temps daro išvadą, kad: „gal būt, jau arčiau, negu bet kas nujaučia, diena, kada bus sureguliuoti tarp Lenkijos ir Čekoslovakijos iškilę klausimai ir kada prie mažosios Santarvės prisidės Lenkijos Čekoslovakijos blokas, kuris iš pagrindų pakeis dalykų išvaizdą vidurinėje ir rytų Europoje“.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius Itn. Urbanavičius

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miško, 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarščiukams ir kareiviams (tik sau) metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

TAUPYKIME

Valstybės ir tautos galybę kuria jos narių darbštumas, drausmingumas ir taupumas. Jei tauta nesištengs stiprinti bent vieno iš šių trijų dalykų, ji silpnės ir ilgainiui žus. Naudos nebus, jei savaitėmis mėnesiais dirbsime ir blogam ūpui, ar kuriai kitai priežasčiai atėjus pagamintomis gerybėmis svaistysimės, jas negailestingai naikinsime. Bus taip pat blogai, jei dirbsime be susiklausymo, be drausmės. Nors būsimė vieningi ir taupūs, bet jei vengsime darbo — liūdnas likimas. Tautai joki pavojai nebus baisūs, kai jos nariai bus darbštūs, vieningi ir taupūs.

Ši kartą noriu apsistoti tik ties vienu tautos galinumo elementu — taupumu.

Taupumą, siaura prasme, suprantame: atidėjimą tam tikros uždarbio dalies ateičiai, juodai dienai. Vienok taupumo sąvoka ir jo uždavinys yra daug platesni.

Taupykime savo dvasios jėgas. Taupykime ir plėskime įgytąsias žinias, nes jos naudingos bus ne tik čia tarnaujant kariuomenėj, bet ir grįžus prie savo nuolatinio darbo. Taupykime drąsą, ryžtingumą ir pasitikėjimą savimi. Nepasiduokime valstybės priešų įtakai, kurie kantriai laukia mūsų dvasios silpnumo, nepasitenkinimo darbais ir uždaviniais, kad galėtų užkrauti savo jungą, išplėsti nepriklausomybę, sugriauti valstybę ir tvarką.

Taupykime savo sveikatą. Gal dabar atrodo vieni juokai be reikalo nemiegota naktis, pagiros, rūkymas, patingėjimas nusiprausti, vengimas gimnastikos, susirgus gėda gydytis, ar kita didesnė jaunystės nuodėmė, bet netaupydami šio turto nepajusime, kai keli metai prabėgs ir būsimė nelaimingi sau ir našta visuomenei. Gal sunkūs ir įkyrūs atrodo švaros ir tvarkingumo rei-

kalavimai jaunam kareiviui, bet reikia atminti, kad verčiami esame taupyti ateičiai.

Taupykime savo ir visuomenės turtą. Ką reiškia valdžios ar visuomenės turto sąvoka? Valdžiai turtus nesunešė gerasis aitvaras. Jį mus, mūsų tėvai, broliai ir artimieji savo darbu sukūrė. Malonu pasidžiaugti gražiai skraidančiais lėktuvais, galingai dundančia artilerija, gražiu karių šarvavimu ir mundiravimu. Gražūs mieste namai, gatvės; lengviną ūkininko darbą žemės ūkio mašinos, susisiekimą geležinkelis ir paštas. Visi tie daiktai mūsų uždirtbti, savi. Valdžia juos saugo ir administruoja, bet turtai yra Lietuvos. Kaip galima matant suteptus skelbimus, sienas, sugadintus vietas, vietas puošiančius medžius ir kitus įtaisymus.

Saugoti valdžios turtą liepia statutai, bet taupykime jį ir ten, kur statutas negali pasiekti.

Taupykime mūsų tėvų ir artimųjų mums tiekiamą paramą. Gal ne viena motušė labai vargingai surinktus centus siunčia sūnui, o ar naudingai šis juos sunaudoja? Taupykime mūsų artimųjų meilę ir jų dovanas.

Taupykime, pagaliau, pinigus. Kiekvienas sutaupytas litas yra plytelė valstybės galinumo rūmė; yra plytelė tvirtovėje, saugančioje valstybės sienas, yra visuomenės turto dalelė, yra kiekveino žmogaus ateities laikas. Atskiras karys yra menkas kovos lauke, bet vieninga, drąsi ir drausmninga kariuomenė yra tikras valstybės saugumo laidas. Vienas sutaupytas litas yra menka suma, bet taupi tauta yra turtinga, gerai ginkluota ir atspari.

Brangieji kariai! Būdami ginkluotoje tėvynės sargyboje, taupykime patys save ir savo turtus nepriklausomos Lietuvos gerovei ir jos ateičiai. J. M.

Ką kalba apie senovę Dionizo Poškos Baublys (Žemaitijoje).

Dmt. Čibo nuotr.

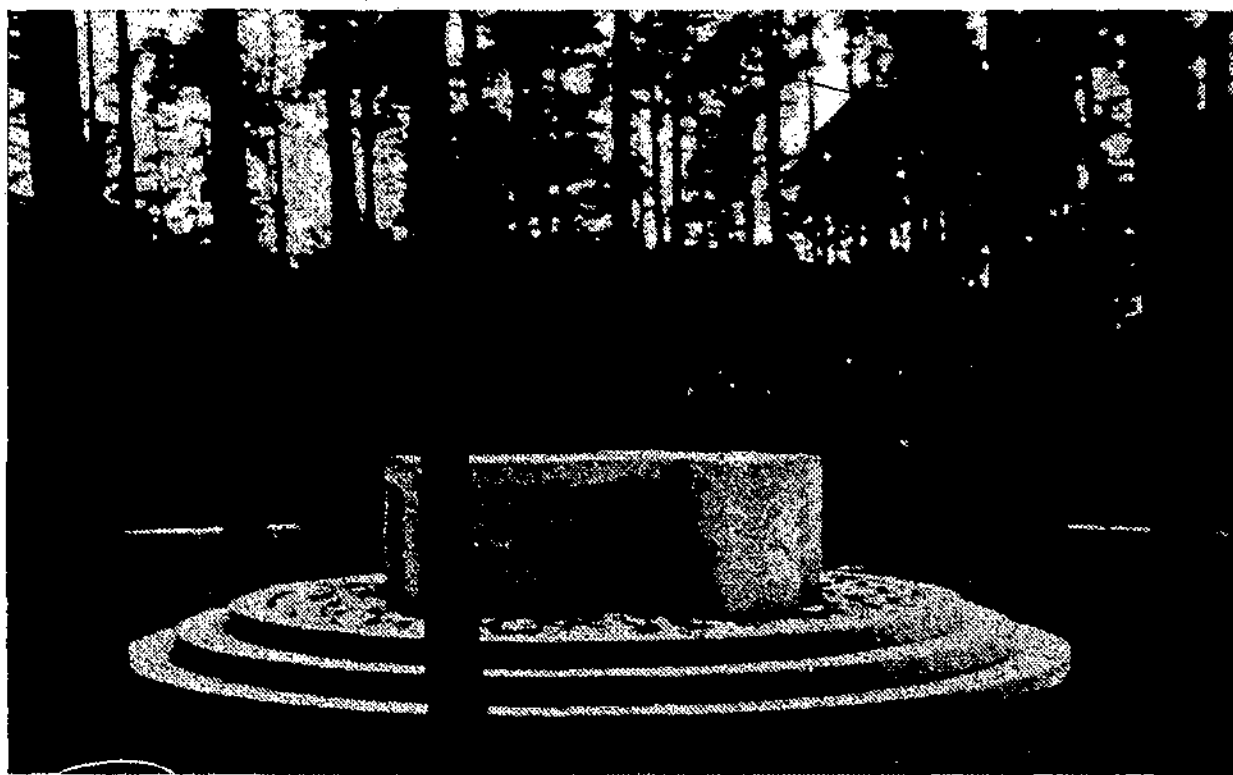
Pagerbta Dariaus ir Girėno žuvimo vieta

Dariaus ir Girėno žuvimo vietoj, Soldino apskr. miške, ties Kuhdamu, pastatytas gražus paminklas — du dideli sujungti kryžiai. Paminklas pastatytas toj pačioj vietoj, kur nukrito Lithuanica I. Kryžiai plačiai apsupti žemu betono aptvaru ir geležiniais vartais. Apie betono aptvarą pasodinta žalitvorė. Be to, netoli granito kryžių, toj vietoj, kur buvo rastas Dariaus kūnas, pastatytas ažuolinis lietuviškas kryžius — kopytėlė (jo paveikslą žiūrėk pereitam „Kario“ numery). Visa paminklo vieta yra miško vidury.

Paminklo atidengimo ir pašventinimo iškilmės buvo liepos 17 d. Iš Lietuvos atvyko mūsų aeroklubo delegacija, Dariaus sesuo su vyru, iš Berlyno Lietuvos pasiuntinys Dr. J. Šaulys ir daug svečių. Lietuviams susirinkus, prie paminklo atvyko Soldino apskr. landratas Danzigas, kuris atstovavo vokiečių valdžią, ir nacionalsocialistų partijos apskrities vadās Martiny su palydovais. Taip pat atvyko ir vietos katalikų dvasininkai. Aplink paminklą susirinko gausi vietos gyventojų minia. Vietos lakūnai stovėjo garbės sargyboje.

Paminklą pašventino iš Kauno atvykęs lietuvis dvasininkas. Po dvasininko pamokslo kalbėjo Lietuvos pasiuntinys Dr. Šaulys, Lietuvos aeroklubo pirmininkas prof. Žemaitis ir vokiečių aeroklubo — „Luft-hansos“ ir „Derulufto“ atstovas Sommeris. Lietuvių visuomenės vardu prie paminklo buvo padėtas didelis laurų vainikas su lietuviškos vėliavos kaspinais ir taip pat lietuvių ir vokiečių aeroklubų vainikai. Dariaus sesuo padėjo didelę rožių puokštę toj vietoj, kur buvo rastas jos brolio lavonas.

Buvo žadėta liepos 19 d. Dariaus ir Girėno kūnus perkelti iš V. D. Universiteto medicinos fakulteto į laikiną mauzoliejų Kauno kapinėse. Tačiau tai neįvyko, nors pastatas jau visai baigtas ir iš priešais gražiai apsodintas gėlėmis. Laikiniai perkėlimas atidėtas, kol išdžius jo vidus.

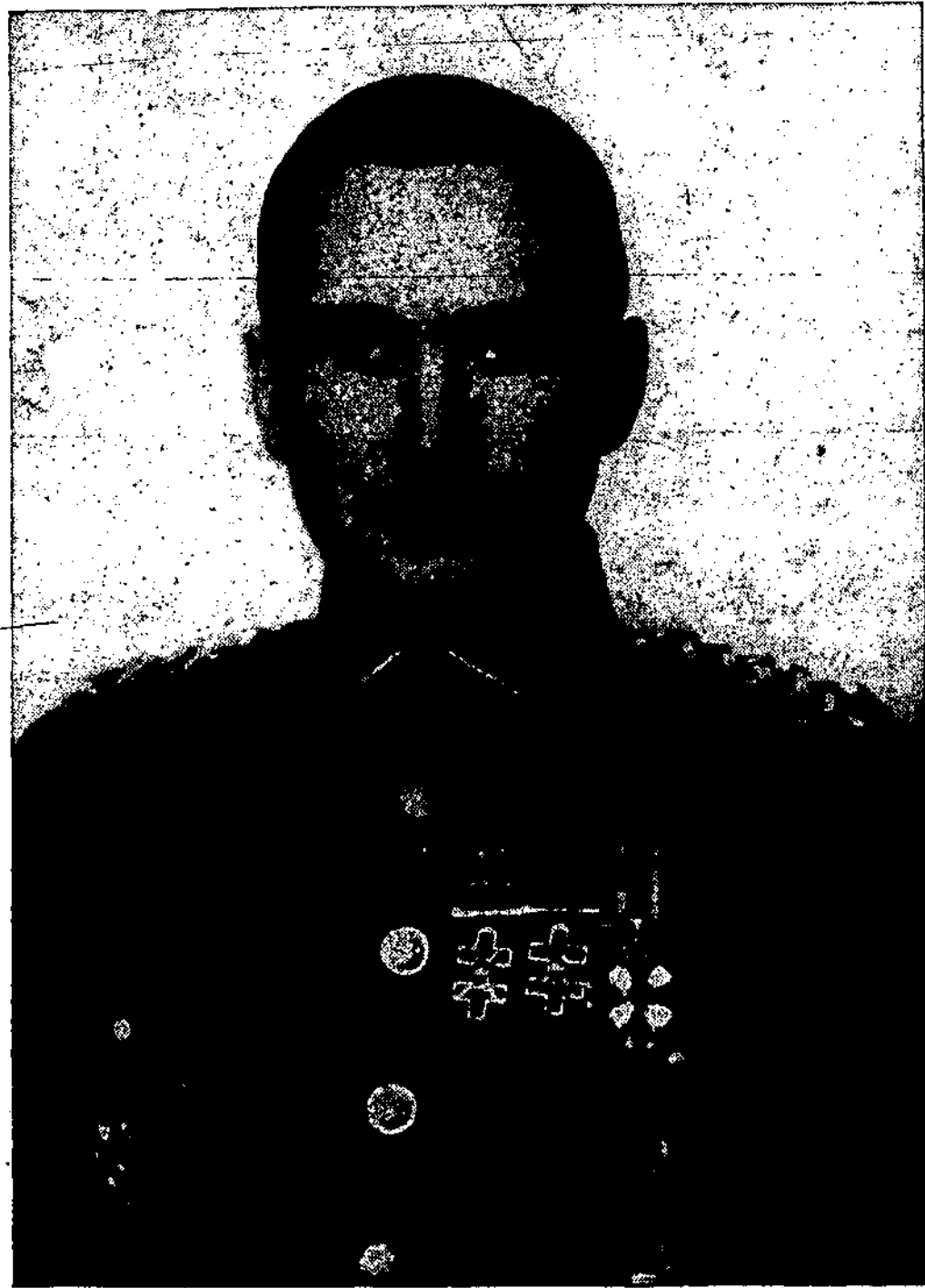
Paminklas Dariaus ir Girėno žuvimo vietoje, Soldine

PAGERBĖ DARIŲ ir GIRĖNŲ

Liepos 19 d. Kauno priemiesty, Vilijampolėje (Dariaus ir Girėno vardo namuose), buvo pagerbti didvyriai Darius ir Girėnas. Kalbą pasakė aeroklubo pirmininkas prof. Žemaitis. Buvo atsilankę ir Dariaus žmona su dukrele Niola. Žuvusiojo didvyrio dukrelė padeklamavo B. Rutkausko eilėraštį. „Metalo paukštis“. Buvo parodyta filmoje jų žuvimo vieta Soldine ir laidotuvės Kaune. Tą pat dieną vakare Vilijampolės šaulių būrys buvo surengęs iškilmingą susirinkimą žuvusiems didvyriams pagerbti. Laikyta paskaita ir padeklamuota didvyrių garbei eilėraščiai.

8 pėst. Kauno kunigaikščio Vaidoto pulkas

Pulkas imtas formuoti 1919 metais Ukmergės bataliono vardu. Pirmoji kuopa buvo sudaryta vien tik iš savanorių, kurie stoji į batalioną iš vietinių apylin-

Plk. Butkevičius, 8 p. pulko vadās

kių. Vos tik po poros mėnesių apmokymo, ryžtingų savanorių batalionas vyksta į frontą prieš bolševikus Daugailių—Salako rajonan. Ir batalionui tebegyvenant dar pirmąsias savo dienas, už pasižymėjimą kautynėse Vyčio kryžiumi apdovanojama 5 karininkai ir kareivių.

Dar tų pačių metų gruodžio mėn. ir bataliono buvo sudarytas pulkas, pirmuoju gi pulko vadu paskirtas mjr. Čaplikas, dabartinis vidaus reikalų ministeris. 1929 m. pulkui minint savo gyvenimo dešimtmetį, Respublikos Prezidentas įteikė vėliavą su užrašu „Drąsa, ištvermė ir tėvynės meilė tevadovauja mums“. Pulko vėliavos kaspinuose įrašytos trejos žymesnės kautynės, kuriose teko pulkui dalyvauti: Grybiškė, Maišiogala, Šešuoliai.

1920 m. pulkas, nuginklavęs ties Maišiogala lenkų brigadą ir paėmęs gausų karo grobį, prasiskina kelią ir liepos 17 d. įžygiuoja į Vilnių. Tame žygyje pulkui vadovavo jojo pirmasai pulko vadās mjr. Čaplikas.

Ir taip pulkas, tai kautynėse tai apsaugoje pralaidęs trejis metus, 1923 m. atsikėlė į Šiaulius, į savo nuolatinę stovėjimo vietą. Dabar pulkui vadovauja plk. Butkevičius, kuris drauge yra ir Šiaulių igulos viršininkas.

Z.

„Drąsa, ištvermė ir tėvynės meilė tevadovauja mums“.

Ir pro budrias priešo akis slapta praslinkdavo

Tarpe tų, kurie nusipelnė sau garbę, kovodami dėl Lietuvos nepriklausomybės ir krūtinės pasipuošę Vyčio kryžiais, yra ir eil. Justinas Kamaitis. Jis tarnaudamas žvalgu, įvykdė daug narsių žygių, už kuriuos apdovanotas dviem Vyčio kryžiais — 3 ir 2 laipsniu.

J. Kamaitis gimė 1894 m. lapkričio 6 d. Pavasijų kaime, Būblelių valsč., Šakių ap. 1919 m. sausio 22 d.

Eil. J. Kamaitis

stojo savanoriu į pirmąją bateriją. Tais pačiais metais balandžio 2 d. buvo perkeltas į 4 bateriją, kurioje visą laiką tarnavo vyresniu žvalgu.

1919 m. gegužės 18—20 d. lietuviams kaujantis

su bolševikais ties Kurkliais, žvalgas Kamaitis buvo pasiųstas į žvalgybą. Slapta praėjęs pro miške pasislėpusį priešą, nuėjo prie upelio, kur pastebėjo užmaskuotą priešo patranką, kelioliką arklių ir penkias šovinių dėžes. Priešo kareiviai, pastebėję jį, pradėjo šaudyti. Tačiau žvalgas Kamaitis, nežiūrėdamas į gresiantį pavojų, pagrobė vieną priešo arklių ir sėdęs ant jo nuėjo pas baterijos vadą karininką Pečiulionį ir jam viską smulkiai nupasakojo. Buvo pradėta puolimas, kuris sėkmingai baigėsi. Patranka, penkios šovinių dėžės ir keletas arklių teko lietuviams.

1919 m. liepos 12 d. baterijai sustojus prie Salako miestelio esančiame miške, baterijos vadas karininkas Pečiulionis (dabar atsargos generolas) pasiuntė Kamaitį patirti, ką veikia bolševikai prie Salakų. Kamaitis vėl slapta praslinko pro priešo sargybas ir pilvu nuslinkęs ant prie miestelio esančios kalvelės, iš kur aiškiai buvo matyti visos priešo dalys, sekė priešo veiksmus. Sužinojęs priešo jėgas ir padėtį, parvyko į bateriją ir pranešė savo žvalgybos rezultatus. Lietuviai puolė Salako miestelį, kuris tą dieną buvo lietuvių paimitas. Bolševikams pasitraukiant iš miestelio, jis su keliais kareiviais pirmas įėjo ir paėmė nelaisvėn kelis priešo kareivius.

1919 m. liepos 14 d. buvo sunkiai sužeistas į dešinę ranką, tad buvo paguldytas į ligoninę. Iš ligoninės 1919 m. gruodžio 6 d. buvo paleistas atsargon.

Būdamas fronte, jis kaip žvalgas visuomet sumaniai ir drąsiai atlikdavo jam duotus uždavinius. Baterijos vadas karininkas Pečiulionis juo taip pasitikėjo, kad siųsdamas nors ir į pavojingiausias vietas buvo tikras, kad uždavinys bus tinkamai įvykdytas. Žinoma, Kamaitis savo vadą niekad neapvildavo.

Išėjęs į atsargą, 10 metų ištarnavo policijoje, o pablogėjęs sveikatai, išėjo į pensiją. Dabar Justinas Kamaitis gyvena kaip naujakuris, savo 9 ha žemės sklype.

Aug. Aštrauskas

PREMIJUOJAMAS GERIAUSIAS STRAIPSNIS APIE LIETUVOS VAKARUS

Lietuvos Vakarų Sąjungos Centro Valdyba nutarė pasirodžiusį geriausią straipsnį per šią „Jūros Vasarą“ (nuo liepos 1 d. iki rugsėjo 1 d.), lietuviškosios jūros klausimu premijuoti. Skiriamos dvi premijos: 50 ir 25 litų. Pasibaigus „Jūros Vasarai“, straipsnio premijavimas bus paskelbtas spaudoje ir autoriams išmokėtos premijos.

Straipsniai, tinkami premijuoti, gali būti politinio, teisinio, ekonominio, publicistinio, istorinio, etnografinio ir panašaus pobūdžio. Juose turi būti gvildinama lietuviškojo pajūrio ir Lietuvos Vakarų klausimai, pav.: lietuvių tautos likimas ir jūra, jūra lietuvių kūrybinėje dvasioje, tautinės lietuvių tradicijos prie savo jūros jūra kaip tautinio susipratimo akstinas tarp Didž. ir Maž. Lietuvos; veidu į jūrą, širdim į vakariečius, ir t.t.

Autoriai prašomi tuos numerius, kuriuose išspausdinti Vakarų klausimai jų straipsniai, siųsti Lietuvos Vakarų Sąjungos Centro Valdybai, Kaunas, Mickevičiaus g. Nr. 30.

Lietuvos Vakarų Sąjungos
Centro Valdyba

LENKŲ SPAUDA APIE VILNIAUS KRAŠTO SKURDĄ

„Kurjer Wilenski“ liepos 4 d. numeryje atspaudė vieno savo skaitytojo laišką, kuriame rašoma, kad Vilniaus krašto kaimas turis gyventojų perteklių. Pavyzdžiu ima Vilniaus vaivadiją, kuri turinti apie 150.000 ūkių, kurių 67.000 esą maži ūkeliai, turį nedaugiau kaip 5 ha žemės, kiti 50.000 — turį nuo 5 iki 10 ha žemės ir apie 30.000 ūkių esą jau šiek tiek didesni ir turį daugiau kaip 10 ha.

Kadangi Vilniaus kraštas esąs mažai įpramonintas, neturįs savo produktams rinkų bei susisiekimo, tai ūkininkai, kurie turį mažiau 5 ha žemės, pusiau badaują. Tokiomis sąlygomis gyventojų fizinė ir moralinė kokybė nuolat mažėjanti. Kaimas būtų galėjęs uždirbti prie investicijos darbų, tačiau jų nesą. Tuo atžvilgiu Vilniaus kraštas esąs labai nuskriaustas.

Nesutvarkytos upės, turinčios didelę „baltosios anglies“ energiją, užpila net patį Vilniaus miesto centrą, atima pakrančių žemę ir daugumoje vietų negali būti vartojamos susisiekimui.

Plentus turime tik apie Vilnių. Provincija laužo ratus raistuose, duobėse ir sugriuvusiuose tilteliuose, todėl niekas mūsų nenori aplankyti. Turistai tik pėsčiomis išdrįsta lankyti puikius miškais apaugusius kampelius, nusagstytus ežerais, upėmis ir upeliais. Net artimiausios Vilniaus apylinkės neturinčios vieškelį.

Sąryšy su gyventojų pertekliumi ir rinkų bei darbo stoka, labai sumažėjęs maisto prekių suvartojimas ir todėl žemės ūkio produktai labai atpigę. Kaimiečiai, gaudami už savo prekes centus, teišgali nupirkti vieną porą batų visai šeimai. Pavasarį kaimas gyvenąs pusbadžiu, nes gautus už parduotus grūdus pinigus turįs sumokėti mokesčiams, skoloms. Vietoj duonos žmonės maitinasi bulvėmis, uogomis, rūgštelėmis, paukščiais ir šaknimis. Todėl kaimo jaunimas išblyškęs, su išpurtusiais veidais, esąs nesveikas, tingus mokslui ir netinkamas kariuomenei. Kaimiečiai neturėdami pinigų, ir negalėdami nusipirkti reikalingiausių įrankių, savo ūkius tvarko labai primityviškai.

Jau vien iš šio „Kurjer Wilenski“ straipsnelio galima vaizduotis, kaip skursta okupantų valdomas Vilniaus kraštas.

Buvo sunkūs, bet garbingi žygiai

(Karo aviacijos šventės proga)

Metai po metų mūsų jaunosios Lietuvos plieno sparnai vis labiau stiprėja. Tačiau mūsų karo aviacijos kelias jos išikūrimo pradžioje buvo be galo sunkus ir vargingas. Trūkstant žmonių, neperdaug buvo atsižvelgiama ir į asmenis. Tuo pasinaudodavo ir įvairūs perėjūnai. Dar blogiau buvo su inventorium. Nors išigyti lėktuvų jau buvo pradėta rūpintis pirmaisiais kūrimosi mėnesiais, tačiau pirmasis lėktuvas buvo paimtas iš bolševikų. Kiek vėliau buvo nupirka Vokiečioje 8 nauji lėktuvais L. V. G. CVI tipo.

Plk. inž. Gustaitis, karo aviacijos viršininkas

Pradžioje savo lakūnų skaičiaus pririnkti nepavyko. Besiplečiančios karo operacijos reikalavo aktingai prisidėti ir aviacijai, todėl teko samdytis vokiečių lakūnų. Sunkiausias dalykas, dėl kurio aviacijos vadovybė vargo per visus 1919 metus, tai degamos-tepamos medžiagos ir atsarginių dalių trūkumas. Vokiečiai patys karo pabaigoje benzino veik neturėjo ir vartojo benzolį. Bet ir to buvo sunku gauti. Dažnai lakūnai patys, pritrūkę benzolio, pirkdavo iš šmugelninkų. Aviacijos techninis aprūpinimas pagerėjo, kai mūsų kariuomenės XI-23 d. paėmė Radviliškį. Buvo paimtas didelis karo grobis: daug lėktuvų, medžiagos, atsarginių dalių, aviacijos ginklų ir municijos. Iš paimtų lėktuvų daugelis netiko skraidyti, buvo reikalingi didesnio ar mažesnio remonto. Kiek vėliau santarvės komisijos viršininko verčiami, vokiečiai gražino Lietu-

von dalį to aviacijos turto, kurį bermontininkai, bėgdami iš Lietuvos, buvo išsivežę. Iš paimto grobio buvo atremontuota keliasdešimt lėktuvų. Taip pat sudarė nemažą atsargą vartoti įvairių lėktuvų variklių.

Visus 1919 m. skraidymus tenka skirti į frontinius ir mokomuosius. Pirmųjų dviejų skridimų susekti negalima. Trečias skridimas buvo atliktas 1919 m. kovo 3 d. lakūno F. Šulco su žvalgu kar. Fugalevičium šiuo maršrutu: Kaunas—Kaišiadorys—Vilnius—Kaunas. Apie šį skridimą yra užsilikęs kar. Fugalevičiaus pranešimas:

„Skridimo aukštis 2500 m., laikas 2 val.

Geležinkelio ruože Kaunas—Vilnius jokio judėjimo nepastebėta. Nufotografuota: Kaišiadorių ir Vilniaus stotys trijose plokštelėse. Vilniuje iš 900 m. aukščio išmesta 1,5 pūdo plokklamacijų. Vilnius sudaro išmirusio miesto išpūdį; gatvėse ir šaligatviuose judėjimo veik nėra.

P a s t a b a. Motoras su benzoliu blogai dirba ir todėl tolimesnius skridimus daryti pavojinga; ties Vilniū motoras porą kartų šaudė ir mažino apsisukimus. Lėktuvas atreguliuotas gerai. Prie de barograma.“

Kovo 4 d. skrista į frontą bombarduoti šiuo maršrutu: Kaunas—Jonuva—Siesikai—Pagiriai—Panevėžys—Kaunas. Netoli Panevėžio buvo sužeistas karn. Fugalevičius. Gegužės 2 d. aktingai dalyvauja Ukmergės paėmime. Tą dieną 5 mūsų lėktuvai bombardavo besitraukiančius iš Ukmergės bolševikus. Gegužės 17 d. dalyvauja pirmose kautynėse, iš anksto gerai pasirengusi. Kad būtų lengviau pasiekti Panevėžį, V-17 d. 4 lėktuvai išskrido į Kėdainius, kur buvo pristatyta degamos-tepamos medžiagos, atsarginių dalių ir bombų. Panevėžį bombomis ir kulkosvaidžiais puolė septynis kartus. V-20 d. buvo išvaikyti bolševikai, besitraukia iš Panevėžio, ir susprogdintas traukinys (iš 40 vagonų), kuris pateko į mūsų rankas su dideliu karo grobiu. V-28 d. žvalgyta Utena. Skrido karin. Petronis su lakūnu Kulikovskiu. Grįžtant, ties Giedraičiais, sugedo motoras ir jiedu buvo priversti leisti. Besileidžiant lėktuvas užsidegė ir nutūpus visai sudegė. Lakūnai išliko sveiki.

Nugrūdus bolševikus iki Zarasų, mūsų lėktuvams pasidarė per toli kas kartą skristi į frontą iš Kauno, todėl V-28 d. buvo suformuota: aviacijos kovos būrys, kuris buvo perkeltas į Uteną. Aktyvesnį veikimą trukdė nuolatinis degamosios-tepamosios medžiagos ir atsarginių dalių trūkumas. Charakteringa yra būrio vado karin. Šalkausko telefonograma Nr. 24 VII-1 d. gen. štabo v-kui: „Iš I pėst. pulko vado gavau įsakymą įvykdyti fronte svarbią žvalgybą. Jo įvykdyti negaliu, nes nėra benzino ir kulkosvaidžių. Vokiečiai atsiėmė iš mūsų savo kulkosvaidžius. Bolševikai turi naikintuvų ir jokia būdu skristi į frontą be kulkosvaidžių negalima. Prašau aprūpinti reikalinga medžiaga.“

Šis būrys dažnai žvalgydavo ir bombardavo Daugpilio miestą ir stotį, Grivą ir šiaip bolševikų pozicijas. Keletą kartų buvo užpultas už Daugpilio kabėjęs bolševikų pririšamasai aerostatas. Nors lėktuvai parskrisdavo su keleta ar net keliolika skylių nuo kulku, bet lakūnai būdavo nepalieti. Baigus su bol-

ševikais karą, kovos būrys spalio mėn. pabaigoje grįžo į Kauną ir lapkričio 2 d. buvo išformuotas.

Tais pat metais, aviacijai išsiskyrus iš inžinerijos dalies, t. y. kovo 12 d., buvo suorganizuota aviacijos mokykla, kurią tų metų gruodžio 16 d. baigė 34 mokiniai. Mokymosi sąlygos buvo sunkios. Tinkamų lektorių, instruktorių, patalpų ir priemonių trūkumas labai trukdė mokytis. Nežiūrint įvairių trūkumų, mokiniai visada buvo gerai nusiteikę. Nors karo aviacijos mokyklos kursas tęsėsi vos 9½ mėn., tačiau didelis mokinių pasiryžimas ir noras žūt būt tapti lakūnais leido sėkmingai baigti pradėtą darbą.

Pašalinus svetimšalius lakūnus, stojo į jų eiles, kovon su lenkais, mūsų jauni, pilni pasiryžimo lakūnai. 1920 m. mūsų aviacija į lenkų frontą atliko net 93 skridimus. I-mą skridimą į lenkų frontą atliko tuo laiku buvęs aviacijos v-kas gen. Kraucevičius su žvalgu ltn. Pranckevičium. Liepos 9 d. jiedu išskrido žvalgybon šiuo maršrutu: Kaunas—Varėna—Lyda—Vileika—Bezdonys—Kaunas. Po to veik kasdien skrisdavo į įvairias fronto dalis po vieną ar net keletą lėktuvų, tikslu žvalgyti, pulti bombomis ir kulkosvaidžiais. Skridimo maršrutai kartais siekdavo net tolimuosius miestus, kaip: Augustava, Gardinas, Lyda, Ašmena, N. Švenčionys. Pirmasis nusileido Vilniaus aerodrome ltn. Stašaitis.

Lenkams paėmus mūsų šarvuotą traukinį „Gediminas“, spalio 4 d. buvo pasiūsta į Varėnos stotį 5 lėktuvai, kurie turėjo surasti šarvuotą traukinį ir jį su sprogdinti. Paties traukinio nerado. Visi, išmetę bombas Varėnos stoty, grįžo atgal, išskyrus žuvusį ltn. Kumpį ir žvalgą ltn. Pranckevičių.

Traukinio beieškodami buvo įkliuvę lakūnai ltn. Jablonskis su žvalgu ltn. Šabanavičium. Motorui užsidegus, buvo priversti nusileisti priešo pusėje, bet spėjo pabėgti.

Iš patekusių į nelaisvę lenkų buvo patirta, kad visus didesnius žygius jie buvo priversti atlikti naktimis, kad galėtų paslėpti nuo mūsų lakūnų.

Pasibaigus karui su lenkais ir pradėjus gyventi normalinėse taikos sąlygose, aviacija ėmė iš pagrindų tvarkyti savo vidujinį gyvenimą. Metai po metų ėmė techniškai tobulėti, kurdamasi eskadrilę po eskadrilės. Skraidančio personalo mokymas sutvarkomas moderninių aviacijų pavyzdžiu. Atsirado pasiryžėlių, kurie ėmė kurti lietuviškus lėktuvus. Pirmas toks konstruktorius buvo karo lakūnas inž. ltn. Dobkevičius. Antrasis mūsų konstruktorius inž. plk. Gustatis, dabartinis karo aviacijos viršininkas. Taip pat tenka pažymėti, kad plačiai paplitęs Lietuvoj Aero Klubas yra įkurtas karo aviacijos karininkų.

V. V.

Kokiais ženklais žymėti karinį turtą

Teko pastebėti, kad daugelis kareivių turi paprotį pasižymėti savo valdišką daiktus. Jie kepurių, kuprinių, drabužių ir kitų daiktų vidujinėje pusėje dažniausiai rašalu, dažais ir cheminiu pieštuku užsirašo savo pavardes. Mat, pasižymėjimas padeda greičiau ir tiksliau savo daiktus skirti nuo svetimų.

Nors jiems ir naudingas toks pasižymėjimas, tačiau kenksmingas patiems daiktams. Nuo prakaito ar lietaus sušalpes užrašas ne tik plečiasi ir vis daugiau tepa daiktą, bet pasitaiko, jog ištepa ir kūną, liečiantį daikto užrašą, kitus drabužius ir t. t. Pagaliau, nuo ilgesnio dėvėjimo daiktų vidus nuo chemikalų gerokai susitepa, susiteršia... Nuo to daiktas atrodo nešvarus, nemalonus dėvėti.

Kitas, gavęs tokį daiktą, irgi atlieka tokią pat operaciją su juo. Tik norėdamas panaikinti pirmtakūno parašus ir užrašyti savo, ima juos plauti ar kitomis priemonėmis valyti. O kiti pasitenkina vien senųjų parašų perbraukimu ir šalia savo prirašymu. Tai gi, kol daiktas tampa nebetinkamas, įgyja daug įvairių pavardžių.

Ir, pagaliau, eidamas iš rankų į rankas, būna dažnai plaujamas, valomas ar prirašinėjamas. Tuo būdu netenka ne tik vidujinės švaros, bet ir išorinės išvaizdos. Svarbiausia, kad dėl to trumpėja jo amžius. Todėl neretai matyti pas kareivius dar naujintelaičiai daiktai (ypač vasariniai drabužiai), bet jau gerokai aplamdyti, suteršti, o dar ne visiškai sudėvėti — visiškai nebetinkami. Tvarkingai ir švariai užlaikomi pilnai jie išlaikytų nustatytą amžių.

Vadinas, šitoks daiktų pasižymėjimas ne tik nepatogus, nenaudingas, bet ir kenksmingas.

Šiam papročiu pašalinti tektų ieškoti kitokių priemonių, kurios būtų racionališkesnės, kurios ne tik apsaugotų daiktų išvaizdą, amžių, bet ir būtų patogesnės.

Reiktų vietoj rašalo, dažų ar cheminio pieštuko pasinaudoti siūlu.

Užtektų įsisiūti kurioj nors daikto vietoj savo pavardės ir vardo po vieną raidę, kurias ir kitam nebūtų sunku išimti nesugadinus jo. Na, ir būtų praktiškesnis ir švaresnis pasižymėjimas. O dar geriau būtų įsidėmėti šiaip savo daiktus, kad kiekvienu momentu būtų galima greit ir tiksliai atskirti nuo svetimųjų. Juk kiekvienas daiktas turi vienokių ar kitokių skirtingų ypatybių. Tik daugiau dėmesio.

Toks pasižymėjimas ar įsidėmėjimas apsaugotų nuo bereikalingo tepimo, lamdymo ir išsaugotų jų išvaizdą, amžių... O juo daiktas švaresnis, tvarkingesnis, juo jis malonesnis dėvėti. Lygiai toks daiktas ne tik gražiai atrodo ant kūno, bet taisy žymiai ir išorinę kareivio išvaizdą, kuri kariams visur ir visada turi didelės reikšmės.

Benas Jablonskis

Padirbsiu ratą Ginklų Fondui

Dmt. Čibo nuotr.

Nakties žygiai ir jų vykdymas

Nakties įtaka žmogui teikia tam tikrų patogumų ir nepatogumų nakties kautynėse. Naktis į žmogų veikia savo tamsuma, tylą ir traukia prie miego. Nakties tamsa riboja žmogaus siekimą tolimesniuose atstumuose. Tasai atstumas gali didėti ir mažėti pagal nakties šviesą. Jeigu šviesioje naktyje arba mėnesienoje matome keliolikos dešimčių metrų atstume, tai tamsioje naktyje, arba ūkanoje su smulkiu lietumi, matome tik kelių žingsnių atstume.

Tasai ribotas matomumas:

a) Neleidžia žygiuojančiam matyti ir pastebėti iš anksto pasitaikančias kelyje kliūtis, žygiuojančio žingsnis darosi netikras, sumažintas ir trumpesnis, tamsoje pasitaiko užlipti ant priešakyje žygiuojančių; todėl nakties žygis varginantis, paprastai užtrunka žymiai ilgiau ir su juo reikia skaitytis, kaip su žygiu mažesnio našumo.

b) Apsunkina ryšių palaikymą, ypačingai mažuose pėstininkų daliniuose, kur ryšis palaikomas ryšininkų — bėgikų, todėl pranešimai ir įsakymai vėluojasi.

c) Apsunkina vadovavimą, ypačingai kai dalinys išsitęsęs platumon. Tokioje padėtyje labai sunku turėti žinių apie bendrą padėtį ir todėl sunkėja manevravimas; taip pat sunku vadovauti daliniui dažniais įsakymais, raštu ar žodžiu, nes jeigu viršininkas nori gerai įsitikinti, ar jo įsakymas tikrai gautas, turi sustabdyti dalinį, o tai labai daug reikalauja laiko.

č) Apsunkina orientavimo galimumą ir daliniai dažnai paklysta; orientacijos trūkumas didina netikėtumo ir panikos galimumą.

d) Sunkina ugnies veikimą, todėl ugnies paspartis žymiai mažėja; daugiau naudotinas artimų kautynių ginklas: durtuvas, buožė, granata, revolveris, negu automatiniai ginklai.

e) Įtempimas didina nuovargį ir apsunkina sekimą tamsoje.

a) **N a k t i e s t y l a:** Slegiančiai veikia į žmogų, didindama jo palinkimą į baimę ir paniką.

b) Didina kiekvieną bruzdėjimą, todėl žygyje reikia užlaikyti griežtą tylą.

c) Palengvina pritaikyti pasiklausymą vietoj riboto sekimo. Nors naktį pasiklausymu ir galima tiksliai atspėti kryptį, bet nepatartina spėti atstumą pagal garsą.

Pasiklausymo išdavos bus aiškesnės, jeigu ausį pridėsime prie žemės, nes žemė garsą perduoda tiksliau, kaip oras. Taip pat daug priklauso nuo oro stovio. Jeigu lyja ir vėjas, puolančiojo prisiartinimas ir iš artimos distancijos gali būti visai nenugirstas. Jeigu vėjas pučia iš puolančiojo pusės, tai ginantysis prieš artinimąsi gali nugirsti ir iš toliau. Jeigu vėjas pučia iš priešingos pusės, tai didesnių patogumų turi puolantysis.

Pasiklausymas žymiai apsunkintas lapuotame miške, nes ir mažiausiam vėjui pučiant lapai šlama.

Žmogaus palinkimas prie miego naktį didina jo nuovargį ir mažina sargybinių budrumą, ypač vėlyvesnėmis nakties valandomis. Todėl sekimo tarnybą ginantis tuo laiku reikia suaktyvinti, nes puolantysis, be abejonės, puolimui pasirinks tokį laiką, kada budėjimas sunkiausias, jeigu, žinoma kitokiais sumetimais nepasirinktų kito laiko.

Šaltos ir lietingos naktys didina nuovargį ir žymiai mažina atsargumą.

N a k t i e s ž y g i a i. Netikėtumas būtina sąlyga pasisekimui. Netikėtumą priešui sudarysime, kai nušlėpsime nuo jo savo parengiamuosius judesius. Judesio slaptumas mus verčia žygius vykdyti daugiausia naktį.

Reikalingumas slėpti nuo priešo judesius yra glaudžiai susijęs su aviacijos išsiplėtimu. Aviacijos sekimo veikla naktį ribota, nes svarbiausias nakties žygių tikslas paslėpti judesį nuo priešo oro puolimų ir sekimų. Todėl nakties žygiai, paprastai, pradedami tuomet, kada pėstininkai patenka į priešo tolimosios žvalgybos zoną.

Nakties žygiai pėstininkus labai vargina, todėl, norint sumažinti jų nuovargį, reikia daug dėmesio kreipti į jų pasirengimus ir vykdymus, tuo labiau, kad nakties žygiai dabar ir ateityje daugiausia ir bus vykdomi.

P a s i r e n g i m a s. 1) Norint išvengti nereikalingo nuovargio, reikia žiūrėti:

a) kad prieš žygį kariai būtų pailsėję, jeigu aplinkybės leidžia — išsimiegoję ir pavalgę;

b) kad žygiui keliai būtų parinkti geresni; reikia vengti ilgesnių žygų per laukus.

Jeigu žygio kelias mažai žinomas, tai reikia per žvalgybą arba per vietinius gyventojus arba įstaigas surinkti žinių apie kelio stovį. Atsiradus didesnėms kliūtims žygio kelyje, reikia reikalauti inžinerijos kariuomenės jų pašalinimui. Jeigu numatomos atsitiktinos kliūtys, tai geriau inžinerijos kariuomenės dalinį įjungti į avangardo sudėtį.

c) Kad žygyje būtų sudaryta daugiau vorų;

d) kad žygio voros būtų sudarytos iš dalinių, turinčių vienodą žygio greitį;

e) norint išvengti vorų susidūrimų kryžkelėse ir pereinamuose punktuose, iš anksto reikia paskirti karininkus, kurie tokiuose punktuose reguliuotų judesius.

2. Desiorientacijos išvengimui reikalinga:

a) kad žygio kelias iš anksto būtų nužymėtas atskirais ryšininkais (raitininkais, dviratininkais arba pėsčiais) kryžkelėse arba vietose, kur galimas žygiuojančių nuklydimas, arba tas vietas pažymėti rodyklėmis (šviečiamosios rodyklės, drobės gabalai, kalės ir t. t.);

b) kad kiekvienos voros priešakyje būtų karininkas su žemėlapiu, šviečiančiu kompasu ir elektros lempute;

c) kad žygiui visai nežinomais keliais, ypačingai miško keliais, kurių kryptys dažnai keičiasi, kiekviena vora turėtų visai patikimus palydovus iš vietos gyventojų.

P r i e š o n e t i k ė t u m o i š v e n g i m u i: a) turime saugotis avangardu arba priekine sauga, kurių jėga priklausys nuo galimo pavojaus. Daugumoje tai bus smulkūs daliniai, žygiuojantieji keletos šimtų metrų atstume prieš pagrindines jėgas;

b) patartina vorų viršininkams iš anksto turėti parengtus žvalgų būrelius, kurie prieš pradedant žygį turėtų išžvalgyti, reikiant, artimiausią vietovę;

c) turime atiduoti paliepinus, kaip ir kuris dalinys turėtų elgtis, susidūręs su priešu, kad nekiltų są-

myšio. Reikia nurodyti daliniams priešo aviacijos puolimo ir toli šaudančios artilerijos galimumus, ypač sasiauriuose (defile), kryžkelėse, tiltuose ir t. t., kuriais reikės žygiuoti.

Nuo priešo veikimo iš oro geriausiai slėptis šio-kiu būdu: kai tik bus paleista iš priešo lėktuvo ilgai šviečiančioji raketa, kurios pagelba lakūnai seka judesį, sustoti ir nejudant stovėti vietoje. Apsisaugojimui nuo bombarduojamosios aviacijos bei artilerijos, reikalinga žygiuojančią vorą išstesti su tam tikrais tarpais tarp dalinių ir greitai perbėgti pavojingas vietas. Griežtai drausmei ir tvarkai išlaikyti, tokiose vorose naktį reikalinga iš anksto nustatyti koks dalinys ir į kokią kelio pusę turės, reikiant, nueiti. Tinkamai reikia pasirūpinti ir apie gyvulius, ypač apie arklius, kurie nakties bombardavimo metu gali sukelti paniką. Tokiam atsitikime vežimai sustoja, o jorkai arba vežikai trumpai už pavadžių laiko arklius.

Ž y g i o v y k d y m a s. 1. Visi viršininkai turi laikytis griežtos drausmės. Turi būti uždrausta daliniams išeiti iš nustatytos eilės, kad daliniai nesusi- maišytų; neleidžiama rūkyti, degti šviesos, kad žygiuojančiosios voros nepastebėtų priešo lakūnai; dainas taip pat reikia riboti, nes naktį kiekvienas garsas toli girdėti ir sukelia vietos gyventojų ypatingą dėmesį. Jų nupasakojimai gali patarnauti prieš žvalgy-

bai. Be to, dainos naktį daugiau vargina žygiuojančius, negu dienos metu.

2. Kad žygiuojanti vora neišsitęstų ir neapsunkintų ryšio palaikymo, reikia, kad voros priešakyje žygiuojantis karininkas eitų lėtu žingsniu, atsimindamas, kad voros priešakyje žygiuoti lengviau, kaip jos viduryje arba uodegoje. Žingsnis reguliuojamas pagal tamsumą: juo tamsiau, juo reikia žygiuoti lėčiau.

Be to, po mažojo poilsio pradėdant žygiuoti, reikia įsitikinti ar visa vora susitvarkė, todėl po ženkle žygiuoti (švilpuko, šviesos signalo) reikia keletą minučių lūkterėti ir tik tuomet pradėti žygi.

3. Kad žygiuojantieji būtų mažiau varginami, partina daryti dažnesnius, nors ir trumpus, sustojimus — poilsius. Pasibaigus mažajam poilsiui, karininkams ir puskarininkams reikia gerai apžiūrėti sustojimo vietą, labiausiai arti medžių, tvorų, nes ilsintis dažniausiai mėgstama prie tokių daiktų atsiremti. Tai reikalaujama todėl, kad skubiai keldamiesi kareiviai nepalikėtų savo daiktų. Šis darbas turi būti labai rūpestingai atliekamas, jeigu artėjama prie galutinio žygio tikslo, arba prieš auštant.

Išvada. Taikos metu reikia daryti daugiau nakties pratimų ir griežtai laikytis statuto reikalaujamų taisyklių.

M. S.

Plaukiojimo istorija ir jo vertė

Plaukiojimo reikšmė žmogaus gyvenime yra labai svarbi, todėl pravartu susipažinti su jo istorija ir nau- da, kurią jis atneša.

Reikia manyti, kad plaukiojimas yra viena seniausių mankštos šakų. Dar 3200 m. prieš Kristų, Kraul stilius buvo plačiai žinomas, ką įrodo atrasti raiziniai, tyrinėjant egiptiečių ieroglifus. Taigi, matome, kad plaukiojimas atsirado kartu su žmogumi.

Yra užsilikę žinių, kad senovės graikai (apie 800 metų prieš Kr. gim.) vandens sportui skyrė didelės reikšmės ir labai plačiai naudojosi plaukiojimu. Tų pačių laikų asiriečių reljefiniai paveikslai vaizduoja plaukiojančius karius. Tai įrodo asiriečių kariuomenėj privalomą mokėjimą plaukti. Romėnų kariai, be kitų mankštos šakų, taip pat turėjo mokėti gerai plaukti, o III amž. prieš Kr. gim. Romoje buvo net įsteigta pirmoji plaukiojimo mokykla su uždalais baseiniais ir šildomu vandeniu.

Kiek vėliau plaukiojime pasižymi šiaurės germanų tautos, o dar vėliau, ritierių laikais, plaukiojimas virsta būtina kūno mankšta. Ritierių taisyklėse iš septynių privalomų dorybių plaukiojimas užima antrą vietą. Ir tų laikų garsūs karaliai Otto II ir Karolis Didysis taip pat buvo geri plaukikai.

Buvo ir blogų laikų plaukiojimui, kada katalikų bažnyčia į jį žiūrėjo nepalankiai. Tų laikų šventieji bažnyčios šulai, kaip šv. Krizostonas, šv. Augustinas, tiesiog paneigė plaukiojimą, uždrausdami naudytis. Plaukiojimas 3 amžiuje po Kr. gim. buvo ir užmirštas, nes istorija apie jį nieko nesako. Tik XVIII amžiaus pabaigoj jis vėl atgyja, kartu su kitomis kūno mankštos šakomis. 1794 m. pasirodo pirmoji, o 1798 m. antroji knyga apie plaukiojimą. Tačiau tų laikų plaukiojimas buvo netobulas, trūkstant metodų jo sistematiniam dėstymui. XIX amž. pradžioj vokiečių generalas von Pfuel ir prancūzų majoras d'Argi tuos trūkumus pašalino. Jie smulkiai aprašė plaukiojimo būdą

ant krūtinės, kuris vėliau labai prigijo. Tad pirmaisiais, stilingojo plaukiojimo organizatoriais Europoje ir yra tie du vyrai.

Nuo to laiko plaukiojimas priskirtas prie sporto šakų ir juo pradėdama labiau domėtis.

Dabar, kada žmogus yra užkariavęs erdves ir vandens plotus, pats plaukiojimas yra labai išstobulėjęs. Todėl netenka kalbėti apie jo būtinumą. Suminėsime tik dalį gerų jo savybių.

Vandens pamėgimas žmogui suteikia daug malonumo. Ypač plaukiojimo sportas jo organizmui turi didelės reikšmės. Nekalbant apie kūno higieną, kurią palaiko dažnas maudymasis, plaukiojimas, kaip ir masažas, išplečia gražias kūno linijas. Už tai plaukikų tarpe nerasi nei kreivo, nei šleivo, nes jie šiuo sportu išugdo gražią kūno išvaizdą.

Žinoma, kad šaltas vanduo paima iš kūno beveik dvigubai šilimos, negu oras. Kad papildytų kūne iš-eikvotą šilimą, širdis pradeda smarkiau dirbti ir pagyvina kraujo apytaką. Šaltas vanduo gaivinamai veikia nervus ir juos stiprina. Todėl po maudymosi jaučiame puikią nuotaiką, o po gero plaukiojimo — gerą apetitą. Yra apskaičiuota, kad plaukiant apatinę kūno dalį vanduo slegia 8 kg svoriu. Tad plaukdami turim įtempti visus kvėpavimo raumenis, o tai išugdo sveikus alsavimo organus. Nė vienoj kūno mankštoj nepasireiškia toks intensyvus raumenų darbas, kaip plaukiojime.

Plaukiojimas — geriausia ikvėpimo raumenų mankšta. Jis gerai veikia širdį, ją stiprina, gerina plaučius, medžiagų apykaitą, ramina nervus ir išplečia laikyseną. Taip pat lavinasi pasiryžimas ir valia, prisi-verčiant save šokti ar eiti į šaltą vandenį.

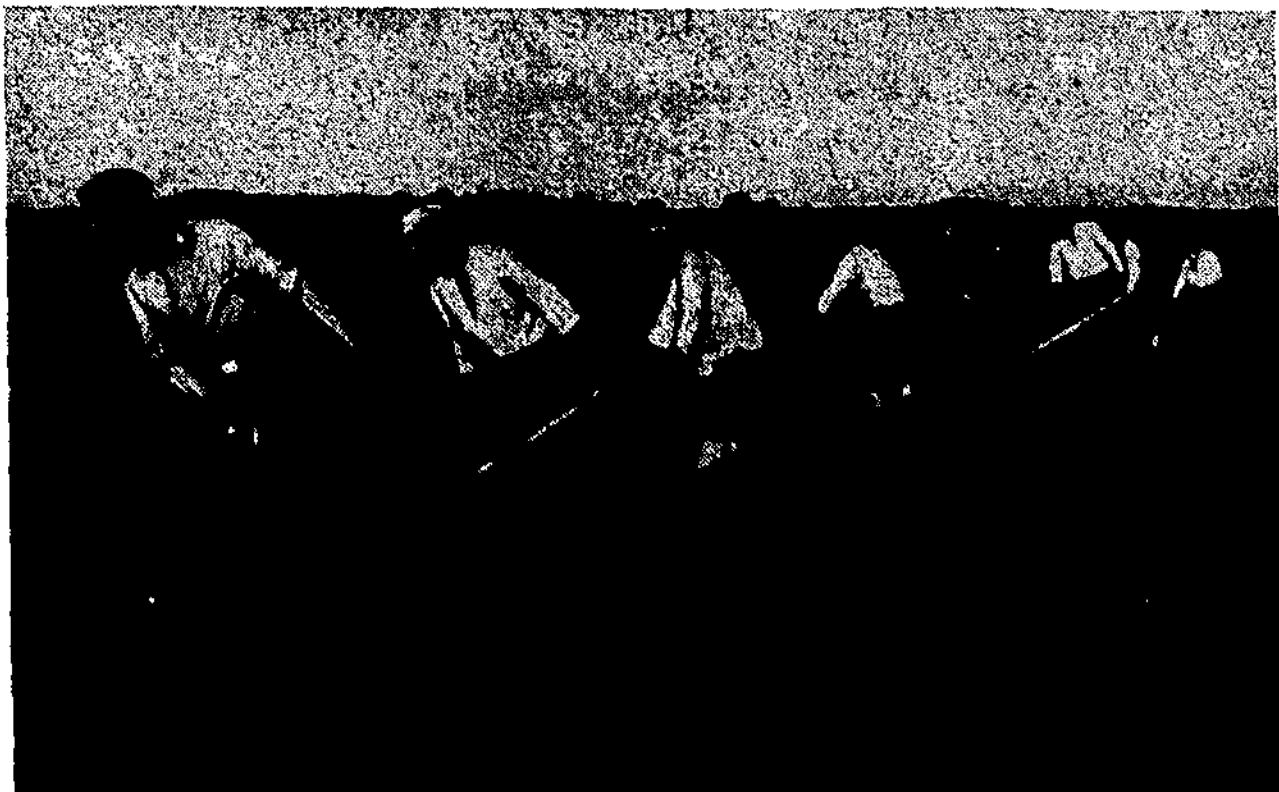
Ir praktinė plaukiojimo vertė labai didelė. Jau vien savo apsaugai reikia mokėti plaukti, o esant žmoniškumo jausmui, mokant gerai plaukti, galima pagelbėti ir skęstančiam.

P. Malinauskas

Po daugelio metų

Oi tai buvo, gera buvo
Kai valiau kadais šautuvą,
Kai vikriai rikiuotėn stojau
Ir po aikštę vandravojau.
Bet seniai jau tai apleidau,
Surambėjau, apsileidau,
Iš gimtinio savo krašto
Nubiedniejau ir ant rašto...
Būdavo kur užsidarę
Rašome dainas į „Kari“,
Ir smulkiom, gražiom raidėmis
Mirga puslapiai eilėmis.
Pas tėvus namo sugrižęs
Puoliau į gelmes tos krizės,
Ten kapsčiausi kuris laikas,
Vėliau šeima, po to... vaikas.
Seniau šautuvas, kuprinė,
Plėši kojom sutartinę,
Kreti šposus ant turniko, —
Viskas praeity paliko.
Štai, vaikai mane jau moko
Kaip gusarai kliūtis šoka,
Kaip rykštes vikriai kapoja,
Kaip reik vaikščioti į koją.
Penktam pulke nauji vyrai,
Vyrai sveiki, kaip pipirai,
Jie dabar tenai lygiuoja,
Gretas dveжина, žygiuoja.
Tačiau, kas širdin įsmigo —
Virsta pamažu į ligą,
Negali pamiršt kas buvo:
Nei kuprinės, nei šautuvo,
Nei žalios, plačios milinės,
Nei draugų iš kareivinės.

Bet štai rašo laikraščiuose,
Kad Europos pakraščiuose,
Panašiai į kokį raistą —
Atmosfera vėl jau kaista.
Visos mintys apie karą
Vėl realios pasidaro;
Negaliu tat iškentėti —
Noris vėl visiems šnekėti.
Noris drauge pasiguosti,
Kaip tam žygiui pasiruošti,
Kaip sutikti priešo būrį,
Kokius ginklus priešas turi.

Štai italai abisinius
Sumalė lyg apelsinus,
Nes anie neapsišvietę,
Tat ir buvo nugalėti.
Štai kiekvienas mūs kaimynas
Ginklą tyliai sau gaminas;
Nenorėčiau pranašauti,
Bet turės tas ginklas šauti...
Viens išranda, kaip stebuklą,
Liepsnom šaudantį pabūklą,
Kits patranką — automata,
Kur, kaip slyvas, kulkas meta.
Ten išradę tokį tanką,
Kuris vežasi patranką,
Ir išvysto tokį greitį,
Kad nepaveja jo raiti.
O jei imsime oro karą,
Ką kaimynai mūs padaro —
Lėktuvus paukščių pėdomis
Varo radio bangomis.
Pagaliau ir prieš lėktuvą
Jau išmislijo šautuvą,
Kurs pats taikinį sugauna,
Užsitaiso ir iššauna.
Jei pridėti dujų nuodus —
Vaizdas ateities bus juodas,
Todėl prieš tą plieno masę
Reik paruošt mums stiprią dvasią,
Nes, jei stosime kaip vienas,
Atlaikys dvasia — ne plienas.

Jau dešimti metai eina,
Kaip nesisekė su daina,
Nes krapščiausi apie ūkį
Ir kasiau bekono snūkj...
Darbas ūkyje garbingas,
Jis mūs kraštui reikalingas,
Nes jei ūky būsim tvirti

Atsiminus gimtąjį
sodžių

Bus stipriau ir atsispirti.
Todėl štai išvaręs vagą
Dirvon įkišu botagą,
Ir nors vieną tik eilutę
Užrašau sau į knygutę.
Kai ginklų garsai girdėti —
Negaliu ramiai sėdėti,
Todėl nors prasčiausiais žodžiais
Noris jungt karius su sodžiais.
Noris dainą uždainuoti,
Kad lengviau būt jum lygiuoti
Ir vorėlėmis žygiuoti.
Einu vėl varyti vagą —
Tiek tam kartui!

Jūs Kariaga

MUDU DU BROLIUKAI

Mudu du broliukai,
Tartum šeima viena,
Į kariuomenę patekom
Kartu — vieną dieną.
Mudu kartą vieną
Rajone suėjom.
Užsirūkę po cigarą
Štai ką mes kalbėjom:
Sako mano draugas,
Kuris buvo — žalga
Sako, Jonai, ryto metą
Gausim mudu algą
Ar nebūtų gera,
— Sako, drauge Jonai,
Ginklų Fondui, kad aukotum,
Juk nebūsime ponai.
Juk tie penki litai
Tai nekoks jau „skarbas“,
O juos Fondui paaukojus
Būtų geras darbas.
Tad mudu dainele
Taip abu užtraukę
Siunčiam litus Ginklų Fondan
Nieko nebelaukę.

Juozas Astrauskas

Bendrasis ir kariškasis auklėjimas

(Žiūr. „Kario Nr. 29)

Kariškasis paklusnumas skiriasi nuo aklo autoritetyvinio paklusnumo. Jame daugiau sąmoningumo. Čia autoritetas nesistengia migdyti valdinių kritiškumo, priešingai, tas pats paklusnumas iš valdinio reikalauja sveiko proto, iniciatyvos ir dėl tos iniciatyvos neparodymo tam tikrose aplinkybėse, karys gali būti baudžiamas. Karys paklusnus dėl to, kad to reikalauja bendro tikslo supratimas; kariui stengiamasi išsąmoninti, kad tik vieningai visų koordinuotos jėgos gali sudaryti galingą pajėgą, reikalingą dideliame tikslui pasiekti. Kariui nedraudžiama turėti savo nuomonę, „dažnai net reikalaujama tą savo nuomonę vykdyti, tik reikalaujama, kad ta jo iniciatyva nesipriešintų bendrai, viršininko numatytai, veiksmų kryptčiai. Toks paklusnumas pagilina, iš dalies susąmonina, socialinį gyvenimą, pareigos jausmą.

Mūsų laikais žmonija be valstybinės santvarkos negali būti. Nesvarbu, kokia ta valstybė bus — tautinė, ar pasaulinė, bet svarbu, kad visuomeninio gyvenimo interesuose yra valstybės aparato būtinumas, ypač tuo atveju, jei žmonija nenori atsisakyti nuo kultūros ir civilizacijos patogumų. O kiekvienam bendram darbui reikalinga drausmė: be drausmės, kartais ir be smurto, bendras darbas neįmanomas. Mūsų auklėjimas šia kryptimi turi dar visai apleistą dirvą. Bendrasis auklėjimas, aišku, negalės kopijuotis kariškojo paklusnumo dėsnį. Išvidinis paklusnumas bendriems žmonių dėsniams, ištikimybė kolektyvo reikalams, visiškas pasižadėjimų ištesėjimas turėtų užimti svarbią vietą mūsų auklėjime. Posakis — „kas man darbo, tai manęs neliečia“, turėtų žymiai susiaurėti.

Drausmės pabaudos. Jei šiandien kariuomenės organizacija turi griebtis atskiro drausmės statuto, išgalvoti visą eilę bausmių, tai žymia dalimi yra bendrojo auklėjimo kaltė. Žinoma, auklėjimas ta kryptimi gerų vaisių duos tik po kelių kartų, bet pradėti apgalvotą šia kryptimi darbą jau laikas.

Atsižvelgiant į be galo margą kariuomenės organizmo elementų — individų sudėtį, į jos ypatingą paskirtį, į auklėjamuosius uždavinius, kariuomenė negali tenkintis bendrais valstybės įstatymais, o turi juos papildyti specialiais statutais. Paimsime pavyzdį: kariuomenės vienoj būstinėj guli daug žmonių. Iš jų vienas kitas nenuorama, laiku neina gulti, kelia triukšmą ir tuo trukdo visiems kitiems poilsį. Kas jam daryti? Gal atiduoti apylinkės ar apygardos teismui? Toliau. Kareiviai patys turi susitvarkyti lovas, išsišluoti būstines, nusivalyti batus ir t. t. Kai kurie iš jų tingi, apsileidžia, nepaklauso ir t. t. Ar ir šiuos atiduoti teismui? Aišku, kad vidaus tvarka, drausmė ir auklėjamasis tikslas reikalauja priemonių, kurios būtų patogios, lankščios. Tam tikslui ir yra suteikta viršininkui teisė už kasdieninius apsileidimus, mažus nusizengimus bausti savo nuožiūra drausmės būdu. Mūsų

drausmės statutas numato gana įvairias mažas bausmes, kad viršininkams, atsižvelgiant į nusikaltusio individualybę, būtų galima pasirinkti tokią bausmę, kuri baudžiamąjį veiktų auklėjamai, o ne destruktiviai. Eiliniams ir grandiniams bausti drausmės statutas numato šias bausmes: 1) papeikimas neviešai ir kitų karių akivaizdoje, 2) uždraudimas išeiti iš kareivinių rajono, 3) paskyrimas be eilės į tarnybą ir darbus, 4) paprastas ir sunkus areštas daboklėje, 5) stovėjimas su šautuvu sargybos uniforma ir pilna kautynių apranga, 6) pažeminimas einamose pareigose ir 7) grandinio laipsnio atėmimas. Be to, yra dar lygtinis baudimas, kurio bausmė, jei karys per tam tikrą laiką nenusižengs, nebus vykdoma. Kaip matom, tik stovėjimas su šautuvu turi grynai fizinio pobūdžio bausmės ypatybių, o visos kitos daugiau taikomos į individo moralę.

Nesileisiu į bausmių nagrinėjimą auklėjamos reikšmės atžvilgiu apskritai, taip pat nesilysiu kariškas bausmes įvesti mokykloj (tai pedagogikos dalykas), nes augančioji karta reikalinga kitų priemonių, negu suaugusieji, tik pabrėšiu, kad bausmės kariuomenėj priverčia individą laikytis tvarkos, atlikti pareigas ir nuolat budėti, neapsileisti, tuo pačiu neišskirdamos nubaustojo iš kitų karių tarpo, nepalikdamos gilių pėdsakų, kokius palieka teismas, dažnai net visam amžiui žmogų išskirdamas iš „teisiųjų“ tarpo. Karys, atlikęs bausmę, laikomas visiškai tokiu pat kariu, kaip ir visai nebaustas. Neleidžiama įžeidinėti nubaustąjį karį, nes drausmės pabauda laikoma tėviška pabauda už mažą šeimos nario apsileidimą pareigose ar elgesy.

2. Tankinė rikiuotė

Tankinė rikiuotė savo ypatybėmis artima gimnastikai. Jos auklėjamoji reikšmė mažesnė, bet psichofizinių funkcijų lavinimo srity jos reikšmė gana didelė. Vykdytojas turi susikaupęs laukti komandos, išgirstą ir suprastą komandą kuo tiksliausiai įvykdyti. Čia irgi dalyvauja visos trys psichofizinės funkcijos (įcentrinės-akceptinės, centrinės-koordininės ir išcentrinės-motorinės-ergatinės), bet įcentrinės ir centrinės čia gana mažai tepasireiškia, nes komanda išgirsti ir suprasti lengva dėl jos trumpumo, paprastumo ir dažno kartojimo. Bet išcentrinės (ergatinės) funkcijos čia vyrauja, nes išgirstą ir suprastą komandą greit ir tiksliai įvykdyti, priversti raumenis greit ir tiksliai veikti, reikia daug pastangų ir technikos. Todėl čia jau yra daug dresūros. Tačiau ir šitie užsiėmimai turi nemažą auklėjamos reikšmės. Prieš komanduojuojant kokio nors veiksmo įvykdymui, yra komanda „ramiai“, kurios tikslas priversti vykdytoją stovėti ramiai, sukaupti dėmesį ir laukti būsimosios komandos, kad tuo palengvėtų ir pagerėtų komandos įvykdymas. Tas smurtas, kuris panaudojamas dėmesio sukauptimui ir tam tikrą laiką gana didelėj aukštumoje išlaikymui, gana naudingas sportas išcentrinėms (ergatinėms) psichofizinėms funkcijoms, raumenims, o taip pat gera priemonė ko-

voj su išsiblaškimu. O raumenų patvarumas ir lankumas stiprina savijautą.

Nuolatinis reikalavimas pakelti smakrą aukščiau, vaikščioti tvirtesniu žingsniu, būti linksmesniams, pilnu pasitikėjimo veidu teigiamai veikia psichofizinę žmogaus harmoniją. Ši laikino pobūdžio įstaiga per ilgą laiką įgyja pastovesnių formų ir gali turėti įtakos visam individo gyvenimui. Dažniausia suglebusiam, ištižusiam kūne nėra geros nuotaikos, nėra gyvenimo džiaugsmo, kas neigiamai atsiliepia jo moralei ir idealizmui.

3. Lauko tarnyba

Lauko tarnybą trumpai paliesiu ne tam, kad iškelčiau bendrojo auklėjimo spragas, bet, kad būtų pilnesnis kariuomenės auklėjimai mokomo darbo vaizdas.

Kiekvienas gerai organizuotas kolektyvinis darbas turi auklėjamos reikšmės. Lauko tarnyboj kario sugebėjimas pasireiškia kuo plačiausiai. Čia gali pasireikšti igimtieji gabumai ir įgytosios žinios su technika. Lauko pratimai vainikuoja visą kariškąją pasirengimą ir sugebėjimą.

Yra didžiausias skirtumas tarp senovės ir šių dienų kario. Anais laikais kariuomenė kautynėms būdavo rikiuojama tam tikromis kolonomis. Tokios masės būdavo komanduojamos arba vyriausio arba stambaus junginio vado, kuris pats savo akimis matydavo kautynių lauką, sekdamas kovotojų veiksmus ir tuo būdu betarpiškai galėjo kautynėms vadovauti. Tokios kompaktinės masės susidurdavo su priešu iš arti, dėl to, suprantama, buvo svarbu paruošti fiziškai stiprų, aiškiai nustatytais tam tikrų raumenų judesiais, nebailų, drausmingą, kaip sakoma, labiau bijantį kapralo lazdos, negu priešo durtuvo, karį. Tokiam paruošimui nebūtinai reikalingas didelis žinių kiekis, ypatingas sąmoningumas, koordininių (centrinių) funkcijų ypatingas lavinimas. Tuomet tikrai vyravo dresūra, nes kariavimo taktika rėmėsi drąsa, drausme, raumenimis, vieningais judesiais ir t. t. Todėl ir šiandien kai kas mano, kad ir iš šių dienų kario to pat reikalaujama. Dar ir per did. karą kautynių laukas ne taip atrodė, kaip šiandien jis atrodytų. Intensyvus sunk. kulksvaidžių, artilerijos, aviacijos ir kitų ginklų didinimas, verčia kovotojus išsiskirstyti į kuo didesnę plotą ir taip išsidėstyti, kad vienoj vietoj kuo mažiausiai būtų žmonių, kad vienas sviedinys, bomba, ar sunk. kulksvaidžių ugnies pėdas neužtikytų sau „riebaus“ taikinio, bet kartu, kad tarp tų kovotojų būtų kuo geriausias ryšys, veiksmų suderinimas. Kiekvienas atskiras kovotojas turi būti išmokytas ne tik automatiškai veikti, bet ir kad pakitėjus aplinkybėms (o jos kautynėse labai greit kinta) karys sugebėtų sąmoningai veikti. Jau vien įvairiausių ginklų priemonių, judesio, nepaprastai sunarplioto ryšių tinklo suderinimas reikalauja nepaprasto sąmoningumo ir visų psichofizinių galių įtempimo. Dėl to apie bet kokį automatiškumą negali būti nė kalbos. Dažnai nuo paprasto radisto, telefonisto, ar kito kokio mažo pareigūno sąmoningumo ir didvyriškumo priklauso tūkstančių gyvybė ir svarbių operacijų likimas.

Stovyklos, poligonas, be savo tiesioginių taktiškų užsiėmimų, turi dar ir tos auklėjamos reikšmės, kad čia apsistojama kur nors miškely, ar šiaip sausoje vietoj, tvarkingai išplanuojamos stovyklos, statoma palapinės, papuošiama paprasčiausiomis turimomis priemonėmis, k. a.: samanomis, akmenukais, lazdelėmis ir t. t. Apylinkėje palaikoma švara ir tvarka.

Čia kareiviai pamato, kad švarą, tvarką ir grožį galima palaikyti natūraliausiose sąlygose, be ypatingų išlaidų ir įrengimų. Skautai panašių stovyklų gyvenimą taip pat naudoja, kaip auklėjimą priemonę.

Be čia suminėtu daugiau netiesioginių auklėjimo priemonių, yra ir tiesioginiai kariškai pilietinio auklėjimo ir švietimo dalykai. Pagrindiniai švietimo dalykai yra krašto mokslas, Lietuvos istorija ir geografija. Krašto mokslas jungiamas su istorija, pabrėžiama kiekvienos vietos ir svarbaus asmens reikšmė mūsų tautai. Švietimo keliu skiepijama: 1) Lietuvos interesai ir nepriklausomybė verti to, kad piliečiai aukotų dėl jų savo gyvybę. 2) Kariuomenė ir plačiausias karui pasirengimas būtinai reikalingi Lietuvai. 3) Per istorijos pamokas stengiamasi sukelti pasiryžimą sekti savo protėvių pėdomis. Ypatingai pabrėžiami lietuvių tautos ir atskirų asmenų karžygiškumo pavyzdžiai. Be to, dar svarbų švietimo vaidmenų vaidina įvairios ekskursijos, kultūrinės pramogos, sukakčių minėjimas. Visa tai persunkinama gilia aktyvia tėvynės meile, savo tautos laisvės, nepriklausomybės svarbumu ir sąmoningu dėl to pasiaukojimu tiek karo lauke, tiek taikos metu tarnyboje.

(B. d.)

Ltn. Juškys

Prasidėjo karinio rengimo kursai pradžios mokyklų mokytojams

Į karinio rengimo kursus Švietimo Ministerija skyrė 120 vyrų - mokytojų ir 60 moterų - mokytojų. Nors iš skirtų 120 vyrų mokytojų, dėl nežinomų priežasčių, neatvyko į kursus 6, tačiau apskritai imant, mokytojų susidomėjimas kursais buvo labai didelis. Buvo paduota daug prašymų savo noru, iš kurių tegalima buvo patenkinti tik 20, — 9 vyrų ir 11 moterų. Tuo būdu, į kursus priimta 109 vyrai ir 71 moteris. Iš viso 180 klausytojų. Kursantai į kursus pradėjo rinktis liepos 17 d. Kursantai apgyvendinti karo mokyklos patalpose. Vyrams išduoti kariniai rūbai, o moterims — treningai, kad joms būtų patogiau lauko pratimuose. Liepos 18 d. 9 val. kursantai jau buvo išrikiuoti karo mokyklos rajone.

Kursus atidarė Prezidento Antano Smetonos vardo karo mokyklos viršininkas gen. št. pulk. K. Musteikis,

Mokytojų karinio rengimo kursų vadovybė. Iš kairės į dešinę: šaulė p. Mažunaitienė — moterų grupės vadė, plk. ltn. Babickas — kursų inspektorius, kpt. Ramanauskas — kuopos vadas, j. ltn. Petronis — III būrio vadas, ltn. Gužaitis — II būrio vadas

S. Narušio nuotr.

lydimas l. e. Spaudos ir švietimo skyriaus viršininko p. plk. ltn. Laurinaičio, kursų inspektoriaus plk. ltn. Babicko ir maj. S. Narušio. Gen. št. plk. K. Musteikis, sveikindamas kariuomenės vadovybės vardu, gražia kalba apibūdino kursų reikšmę, jų svarbą mokytojams ir visai tautai. Kvietė visus darniai sugyventi, susiklaudyti ir domėtis kursuose einamais dalykais, nes kursų laikas yra trumpas, o programa plati. Kursų vadovybei palinkėjo sėkmingai vadovauti ir suteikti daug karinių žinių.

Atvykusieji ir priimtieji kursantai ir kursantės daro labai gerą įspūdį, matyti didelis noras kursus išklaudyti ir įgyti aktualių karinių žinių. Tie, kurie dėl silpnos sveikatos į kursus nepriimti, buvo labai nusiminę ir nenoriai grįžo į savo namus. Taip pat negalėjo būti patenkinta visa eilė prašymų savanorių. Bet kariuomenės štabas tiems savanoriams, kurie šiais metais dėl vietos trūkumo negalėjo patekti, padarys reikalingų žygių, kad jie patektų sekančiais metais.

Iš visų veidų galima skaityti, kad kursantai yra darbui atsidavę ir kad kursuose įgytos žinios tikrai bus naudingos. (Kokie dalykai kursuose dėstomi paskelbta „Kario“ 25 nr.).

Kursuose dėstys gen. št. plk. ltn. Dulksnys, gen. št. plk. ltn. Breimelis, gen. št. plk. Stankaitis, plk. Babickas, plk. lt. inž. Kareiva, plk. lt. gyd. Stasiūnas, plk. ltn. gyd. Bendoravičius, plk. ltn. gyd. Nemeška, kpt. Ramanauskas, ltn. Šapronas, ltn. Gužaitis, j. ltn. gyd. Vaidakavičius, j. ltn. Petronis ir šaulė mokyt. Mažunaitienė.

„Ir bobom prireikė į vaiską...“

(Iš karinio rengimo kursų dienoraščio)

Penktadienis, liepos 17 d.

Nuo pat ankstyvaus ryto dėjau visus savo daiktus į čemodaną. Vis rūpėjo, kad tik kokio tualetu reikmens nepamirščiau, juk ir ten reiks pasipuošti, — galvoju. O čia dar vis mama, aplinkui vaikščiodama, ašaras šluostosi ir šneka. — „Tai dabar ir svieta. Bobom prireikė į vaiską eiti. Vaikeli, tik neimk į rankas tų karabinių. Kokios nelaimės, ką aš sena bedaryčiau“.

Šiaip taip nuraminau mamą ir atsisveikinau tris kart. Nušvilpė traukinys į Kauną, ir, išmetęs stoty, nuvažiavo tolyn, o aš, su kitais tokiais pat prieteliais autobusu atūžiau Panemunėn.

Karinio rengimo kursų klausytojai vyrai su savo tiesioginiais viršininkais

A. Šulco nuotr.

Karinio rengimo kursų klausytojos vyksta į darbą
S. Narušio nuotr.

Privažiavo mokytojų iš visų Lietuvos kraštų. Kiti nepriimti tik tik ne su ašarom prašo, kad leistų kursuose pasilikti. „Na, — manau, — jeigu taip veržiasi, matyt ir aš neapsigavau čia atvažiuodama“.

Vakare 22 val. liepia gulti. Užgesino elektrą, pasakė „tyla“ ir baigta. Dar kaž kas bandė juoktis, bet, vadei davus pastabą, juokas pusiau nutrūko.

Šeštadienis, liepos 18 d.

Miegojau šianakt prastai. Kietos tos kareiviškos lovelės, ne tokios kaip mamos pūkų patalėliai.

Šiandien kursas atidarė ir pradėjom pirmąsias pamokas. Atrodo būsią neblogai: programa įdomi, maištas geras, ir, be to, dar mūsų vadovybė mumis rūpinasi kaip mažučiais, vienu net maudytis neleidžia. Tik prie tų rūbų vis dar negaliu priprasti: vaikščiok su kažkokiomis kelnėmis, čia tiek daug vyrų, lyg nedrąsu. Vyrams, sako, su rūbais dar prasčiau: nešvilko vargšai į kareivių drabužius: tai per siaura, tai per trumpa, vis netinka ir gana. Na, bet kaip dabar visus apmūdiravo, tai nė savo bernuželio nerandu — neatskiriu ir tiek. Visi vyrai — mitrūs ir žvalūs kareiviukai.

Šiandien leidžia išeit kur nori ligi rytojaus vakaro. Braukiu namo pas mamą. Šuraminsiu. Vežuosi ir kelnes padeonstruoti.

Pirmadienis liepos 20 d.

Na, jau šiandien darbas įėjo į tikras vėzes: įrodymas — mano skaudančios kojos. Paskaitų klausyti aš pripratus, ypač tokių įdomių, kaip čia, bet prie tų „kai-rėn“, „deši-nėn“, o ypač „klūpščiom“ negaliu priprasti. Atsiklaupi — pirštus skauda, keliesi — vėl skauda.

Kiekvieną dieną vis išgirstam naujų informacijų kas galima, kas ne. Šiandien, pavyzdžiui, uždraudė skirt pasimatymus po patikrinimo. O aš kaip tik su savo bernuželiu buvau susitarus: ant takelio prie tribūnos. Dabar ir tam galas — ką gi — karinė drausmė.

Antradienis, liepos 21 d.

Miegojau po vakarykščių „klūpščiom“ karališkai. Pasirodo mankšta geras daiktas. Širyti „kelk“ sušukus, sunkiai praplėšiau užmiegotas akis. Švilpukas. Viską metu ir bėgu, nes, mat, griežta karinė tvarka.

Bronė Prapuolenytė

IDOMIOS ABITURIENTŲ ANKIETOS DAVINIAI

Lietuvos Aido 323 nr. buvo rašyta apie įdomią mūsų abiturientų tarpe. Minimą anketą pravedęs aukštesniųjų ir vidurinių mokyklų inspektorius Zigmas Kuzmickis. Anketa buvusi pravestą trijose gimnazijose: vienoje Kauno suaugusiųjų ir dviejose provincijos normalinėse.

Į klausimą, kuo abiturientai maną verstis, 50% nedavė aiškaus atsakymo. Likusios gi pusės dauguma, 39%, pasisakė už karo tarnybą; 28% — pedagoginį darbą (iš jų 70% moterų); 11% — už mediciną (visos moterys); 8% — už techniką (visi vyrai); ir tik po vieną iš visų pasisakė už veterinariją, agronomiją, naująsias kalbas, meno ir literatūros studijas.

Toje pačioje anketoje buvę pasisakyta ir dėl mėgstamiausios literatūros.

KARIUOMENĖS

GYVENIMAS

A. A. DIM. KAV. J. LTN. SIMONAS KUBERTAVIČIUS

Liepos 17 d. negailestingoji mirtis dar jaunatvės ir žydėjimo amžių atėmė iš mūsų tikrą tėvynės sūnų, Simoną Kubertavičių.

S. Kubertavičius kilęs iš Daukšių k., Padovinio v., Marijampolės apskr., tikrų lietuvių ūkininkų šeimoj. Simonas, baigęs gimtajame k. pradžios mokyklą, įstojo į Marijampolės valdžios R. J. gimnaziją. Gimnazijoje būdamas aktingai dalyvavo moksleivių šaulių darbe. 1925 m. baigęs 6 klases, stojo į P. L. P. Karo Mokyklą, bet neišlaikė egzaminų. 1927 m., jau baigęs gimnaziją, su nenutraukiamu pasiryžimu tapti karininku vėl įstojo į Karo Mokyklą, kurią 1929 m. rudenį baigęs buvo paskirtas į 2 ulonų K. B. pulką.

Jau važiuodamas į pulką, jautėsi sergąs ir vos apie mėnesį prabuvęs pulko tarnyboj, galvos smegenų naviko (Tumor cerebri) ligos buvo paguldintas į Karo ligoninę. Pavykus operacijai, 1930 m. jautėsi visiškai sveikas ir grįžo į pulką. Gydytojai patarė pereiti į administracijos karininkus, kad liga nuo jodinėjimo neatkristų, bet jisai, brangindamas pamiltą raitininko darbą, sakė: „Jei esu karininku parengtas, tai turiu ir kareivius mokyt“ (brangino rikiuotės tarnybą). Bet rodos 1932 m. rudenį, liga vėl atsinaujino ir paguldė į ligoninę. 1935 m. sausio mėn., šiek tiek geriau jausdamasis, išėjo iš kariuomenės į dimisiją. Tų pat metų vasarą buvo išvažiavęs į tėviškę, bet rudenį vėl grįžo į karą ligoninę ir joje išgulėjo iki mirties. Šių metų pradžioje ėmė silpnėti matymas ir nuo pavasario pradžios visai nebematė.

Ats. j. ltn. V. Stanynas

2 ARTIL. PULKO KARIŪNAI KANDIDATAI ATISISVEIKINO SU PULKU

Liepos 14 d. 2 artilerijos pulko kariūnams kandidatams teko atsisveikinti su pulku, Gaižiūnų poligone stovyklaujančiu. Pulke, atlikdami beveik devynis mėnesius stažą, gavom progos baigt mokomąją bateriją, turėdami kareivių sąlygas puikiai pažint karį ir aplinkybes, kuriose jam tenka atlikt garbingąją tėvynės tarnybą.

Iš visų pulkų susirinkę kariūnai kandidatai į Karo Mokyklą gavom atostogų liudijimus — vyksta 30 dienų atostogų prieš pradėdami Karo Mokykloj mokslą.

K. k. Kazėnas

SĖKMINGAI ATLIKO STAŽĄ

4 art. pulko kariūnai kandidatai, atlikę stažą, liepos 15 d. išvyko į P. L. P. karo mokyklą. Pulke jie išėjo ne vien jaunų kareivių mokymą, bet ir mokomosios baterijos kursą. Visą laiką ne tik ėjo įvairias kareivių pareigas, bet rengėsi vyresniųjų (puskarininkų) pareigoms.

Aplamai, atlikdami stažą nemažai prisidėjo savo darbu, žiniomis ir iniciatyva prie kareivių kultūrinio ir dvasinio auklėjimo.

Benas Jablonskis

IŠVYKO ATLIKĘS STAŽĄ „KARIO“ BENDRADARBIS

Liepos 14 d. išvyko Karo Mokyklon atlikęs stažą 1 inžinerijos b-nė kariūn. kan. Talanskas. Liepos 10 d. baigė mokomąją k-pą pirmuoju. Kariūn. kan. Talanskas nuolat rašinėjo „Karyje“ iš b-no gyvenimo. Parašė keletą dalykėlių, kurie buvo įvykdyti radiofone per kariuomenės pusvalandžius.

Mokomosios k-pos kareivių kadras kariūn. kan. Talanskui palinkėjo geriausios sėkmės siekiant užsibrėžtų tikslų.

IŠ JAUNŪJŲ KAREIVIŲ TARPO TURIME IR MOKYTOJŲ

3 p. V. D. pulko II batalione yra dar likusių nuo mokomosios kuopos gerokai išsilavinusių kareivių. Keletas yra mokytojų ir šiaip po keletą klasių baigusiu. Mokytojai dirba naują darbą. Moko mažiau išsilavinusius. Gr. Ungeris

MINDAUGĖNAI ATLIEKA SPORTINĮ ŠAUDYMĄ

4 pėst. L. K. Mindaugo pulko karininkų ir liktinių puskarininkų sportinis šaudymas iš pistoletų jau pasibaigė. Liepos 18 d. buvo atliktas paskutinis 12 pratimas, po kurio šaudymo rezultatai paaiškėjo šiaip. Iš karininkų daugiausia taškų surinko kpt. Kazanas, išmušdamas 592 taškus iš 720 galimų taškų, o iš liktinių puskarininkų didžiausią taškų skaičių surinko vyr. pusk. Antaniškis, išmušdamas 648 taškus.

Kitą savaitę numatoma atlikti karininkų ir likt. puskarininkų sportinį šaudymą iš vokiškų šautuvų. Viso bus 12 pratimų. Daugiausia taškų surinkusiems bus duodamos dovanos.

KARINIS ORKESTRAS GRIEŽIA

Klaipėdos mieste, Duonelaičio aikštelės sodelyje, du kartus savaitėje — trečiadieniais ir penktadieniais skamba karinio orkestro melodijos ir ne vienam miestiečiui kelia ūpą, saldina poilsio valandėles. Šis gražus ir giliai girtinas paprotys įgyvendintas Klaipėdos įgulos viršininko gen. št. plk. Lankoronskio iniciatyva. Pirmasis pulko orkestro koncertas minėtoje aikštelėje įvyko liepos 16 d. ir dabar nuolat per visą vasaros sezoną 6 pulko orkestrantai grieš savaitėje po 4 valandas. Kadangi į gražų Duonelaičio aikštelės sodelį prisirenka daug miestiečių pailsėti, tai pulko orkestro koncertai susilaukia itin gausaus klausytojų būrio. Kiekvieno, mėgstančio muziką klaipėdiečio, svajonė trečiadienį arba penktadienį nuo 16 iki 18 val. pailsėti Duonelaičio aikštelės sodelyje ir pasigerėti lietuviška muzika.

Š-kas

IŠ 7 ŠŪVIŲ ŠEŠIS KLIUDĖ

Liepos mėn. Gaižiūnų poligone buvo atlikti keli įdomūs šaudymai iš sunk. kulkosvaidžių ir oerlikonų. 17 ir 18 d. buvo šaudyta į tam tikrus pagamintus lėktuvų ir tankų judančius taikinius iš oerlikonų. Ypač gerai pataikė 7 p. Ž. K. Butegeidžio pulko 3 k. kuopa į tanką: iš septynių šūvių šeši kliudymai.

S. j. p. Sicila

7 PĖST. PŪLKAS RENGIA KONCERTĄ

7 pėst. Ž. K. B. pulko švietimo vadovo sumanymu yra numatyta netrukus surengti didžiulį koncertą Tauragės visuomenėi. Šiam koncertui numatytas mišraus choro repertuaras, į kurį įeis vienas didžiausių veikalų „Žalgirio mūšis“.

Į šį mišrų chorą žada įeiti bažnytinio choro dainininkės ir IV šaulių rinktinės šaulės.

Pažymėtina, kad pulko surengtus koncertus Tauragės visuomenė mielai lanko ir jais yra labai patenkinta.

7 p. p. mokomoji kuopa dėl kareivinių remonto trumpam laikui išvyko į Pajūrio pušyną iškylauti, kur jau ir įsikūrė atskirą palapinių miestą.

VISUOMENEI PATINKA VYTENININKŲ HIMNAS

Liepos 11 d. 9 p. pulko III batalionas surengė vakarą. Programa buvo įvairi ir vykusi. B-no artistai mėgėjai gražiai suvaidino 3 v. kom. „Mirtą Činčiberaite“. Po to pasirodė kaimo muzikantas, sportininkai ir j. ltn. Janionio vedamas choras bei orkestras — jazbandas. Publikai ypač patiko dainos — „Vytenininkų himnas“ ir „Oi, akys, akys“. Reikia pasakyti, kad Vilkaiviškio visuomenė visad gausiai lanko b-no rengiamas pramogas.

B-ne neseniai baigtas likt. puskarininkų ir viršilų šaudymas iš šautuvų. Pirmąją vietą laimėjo 7 k. viršila Matulaitis.

K. a. S. O.

KUKLIOS PABAIGTUVĖS KARO LIGONINĖJ

Liepos 15 d. 10 val. Dr. Basanavičiaus vardo Karo Ligoninėje buvo kuklios ligoninės archyvo kartotekos įrengimo pabaigtuvės.

Pabaigtuvėse dalyvavo Karo sanitarijos valdybos mjr. Barkauskas, ligoninės ūkio viršininkas plk. ltn. Kazilevičius su savo padėjėju mjr. Lapinu; archyvo prižiūrėtojas med. dalies raštvedys kpt. Bielskis ir archyvaras civ. tarn. Ruzgys. Be to, pabaigtuvėm buvo atvykę svečiai: Mobil. skyriaus plk. ltn. Šova ir plk. ltn. Michelevičius, kar. archyvo viršininkas mjr. Laucevičius ir karinės spaudos atstovai: ltn. Mačys ir civ. tarn. Vosylis.

Kartotekos steigėjai kartu su svečiais iš pagrindų apžiūrėjo naują kartoteką bei archyvą, pasikeitė nuomoniomis ir aptarė įvairias kartotekos sistemas bei metodus, palinkėję ligoninės administracijai sėkmingai naudotis naują kartoteką tarnybos labui.

Prieš trejus metus, kai per visą ligoninės egzistavimo laiką susikaupė archyve daugybė ligos istorijų, kurias surasti iš knygų darėsi kaskart sunkiau, rimtai susirūpinta iš pagrindų reformuoti ligos istorijų saugojimo ir ieškojimo tvarką. Pasirinkta kartotekos sistema. Bepigu būtų buvę nustatyti ir įgyvendinti naują tvarką ateičiai, tačiau gyvas reikalas vertė sutraukti į kartoteką visą archyvą nuo pat 1919 metų pradžios. Darbas buvo numatomas ilgas ir sunkus, tuo labiau, kad tai reformai nebuvo skirtos samatoje specialios lėšos; reikėjo naudotis turimais ištekliais ir darbo rankomis. Darbas truko pūstrečių metų. Surašyta į kartoteką per 130.000 asmeninių ligonių dokumentų (ligos istorijų). Surašytosios kortelės surūšiuotos ir sudėstytos griežtoje abėcėlės tvarkoje. Visa kartoteka sudėta į specialiai tam tikslui padirbdintas spintas, atskirose dėžutėse. Kortelės keturių spalvų, kad greičiau būtų galima atskirti karininkus nuo jų šeimų narių, kareivius nuo civilinių tarnautojų.

Karo ligoninės archyvo kartoteka ir įrengimo pabaigtuvių dalyviai

Naujosios kartotekos dėka dabar labai lengva surasti bent kuriais metais gulėjusio ligoninėje asmens dokumentai. Naujoji kartoteka papildoma nuo dienos ligonio atvykimo į ligoninę. Kol ligonis guli ligoninėje, kartoteka naudojama gulinių ligoninėje ligonių kontrolei, statistikai; kai ligonis išvyksta iš ligoninės, kortelės atsiduria archyve ir patenka į bendrąją kartotekos abėcėlę, vadinasi, kartotekos ir dokumentų daugėjimas nepadidina darbo ir nekomplikuoja ieškojimo procedūros.

Nepaisant sunkių darbo sąlygų, ligoninės administracijai vis dėlto pasisekė laimėti tvarką ir pionieriaus vardą ligoninių tarpe. Daugiausia čia darbu prisidėjo kpt. Bielskis ir c. t. Ruzgys.

Šis pavyzdingas ligoninės darbas tebunie kitoms įstaigoms paraginimas drąsiai imtis tobulinti mūsų įstaigų veiklą.

J. L.

IR SKAUTAI GAUNA PAJODINĖTI KARIŲ ARKLIAMS

3 dragūnų Geležinio Vilko pulko vadui leidus, gimnazijos ir miesto skautams kiekvieną šeštadienį nuo 14,30 val. iki 17 val. leidžiama pasinaudoti pulko arkliais, kad galėtų išmokti joti. Tuo būdu stoje atlikti karo tarnybos, jau mokės apseiti su arkliu. Jojimo meną ir pamokas dėsto karininkai.

Ant. Šlaptis

LIKTIŅIAI TURĖS RAMOVĖ

1 inžinerijos b-no liktiniai iki šiol turėjo tik valgyklos patalpas. Š. m. pradžioje dalies vadas leido valgyklą vadinti liktinių ramovė. Ramovės reikalams tvarkyti buvo išrinkta b-no liktinių puskarin. ramovės valdyba. Išrinktoji valdyba sudarė ramovei sutvarkyti projektą ir jį pristatė dalies vadui.

Šiuo laiku remontuojamos b-no kareivinių patalpos ir įvedamas vandentiekis. Tuo pačiu, pagal ramovės valdybos pristatytą projektą, pradėta įrengti ir liktinių ramovė.

NAUJA MOKOMOSIOS KUOPOS LAIDA

Nuo liepos 14 d. inžinerijos b-ne surinkta nauja mokomosios kuopos laida. Iš kiekvieno kario reikalaujama būti tvirtam raumenų ir proto atžvilgiu. Griežtai šis reikalavimas taikomas, parenkant kandidatus į 1 inžinerijos b-no mokomąją k-pą. Nes dirbant fizinius darbus tai itin svarbu. Todėl, patikrinus atvykusių iš kitų dalių kandidatų sveikatą ir išsilavinimą, rasta kad 14 kandidatų minėtam reikalavimui daugiau ar mažiau netinka. Jie visi gražinti į dalis ir į jų vietą prašyta atsiųsti kitus.

Be kurse praeinamų dalykų, kuopa suskirstyta balsais ir mokoma dainuoti. Moko likt. j. pusk. Mikalauskas. Ankstyvesnės jo išmokytos laidos dainavo neblogiau už tas dalis, kurios laikomos pirmomis kariuomenėje dainavimo atžvilgiu. Nusistatyta ir šią laidą išmokyti gerai dainuoti.

Viršila Malakauskas

ULONAI PABALTIOJŲ CIRKE IR ŽVĖRYNE

Liepos 16 d. 2 ulonų D. L. K. Birutės pulko kariai aplankė dabar Alytuje, po savo katastrofiško atvykimo, viešintį cirką ir žvėryną. Pats cirkas padarė gerą įspūdį, nes daugelis kareivių pirmą kartą matė tokias išdaigas. Taip pat matėme Brazilijos smauglius, Afrikos liūtus, leopardą, jūrų liūtą, mešką, beždžiones ir kt. Cirko vedėjas apgailėstavo, kad negalys visų seansų parodyti, nes daugelis artistų sužeista ir užmušta.

V. Gilutis

BLOGAS DARBAS IŠKYLA Į AIKŠTĖ

4 art. p. eil. Leonas Gumuliauskas, būdamas atostogose, užsigeidė pakurstyti vietos žmones prieš mokesčių mokėjimą ir vyriausybę. Tokio kurstančio turinio atsisaukimą įteikė menkos moralės (baustam už vagystę 2 met. dr. aukl. įst.) nepilnamečiui Aleksandrui Stoniui, kad šis iškabintų viešoje vietoje.

Tačiau šis eil. Gumuliausko darbas greit buvo išaiškintas saugumo policijos. Pagaliau byla atsidūrė karo lauko teisme. Už tokį darbą karo lauko teismas liepos 2 d. nubaudė jį 5 metais sunk. darbų kalėjimo, atėmė kario vardą ir išmetė iš kariuomenės.

Benas Jablonskis

MATĖM „SILVESTRĄ DŪDELĖ“

Klaipėdoje gastroliavusį marioniečių (lėlių) teatrą liepos 14 d. aplankė ir 6 pėst. pulkas. Bilietai visiems kareiviams buvo prieinami, todėl į teatrą užsirašė 90% visų kareivių.

Vaidinimas kareiviams paliko įspūdžio. Silvestro Dūdelės vardas, ilgai liks giedrios nuotaikos prisiminimu tiems, kurie matė marioniečių teatro spektaklį.

Tenka pabrėžti, kad kiekviena pramoga, kiekviena Klaipėdoje pasirodžiusi naujiena yra parodoma prieinamiausiom sąlygom kareiviams. Tai rodo didelį vadovybės rūpestingumą savo valdiniams duoti daugiau pramogų.

Liepos 17 d. šį teatrą matė ir Tauragės įgulos kariai.

Š-kas

RYŠIŲ ŠUNŲ MOKYKLAI 4 METAI

Iš techninių ryšių priemonių yra žinomi telefono, radio, telegrafo, tolirašio (teleplinterio) aparatai ir kt. Techninių ryšių priemonių žymi dalis greit genda, ir todėl, gal būt, svarbiausiu momentu mus gali palikti visai be ryšio. Tat be techninių priemonių turime turėti ir kitokių, pagelbinių. Prie tokių ryšių priemonių yra priskiriami ir ryšiniai šunės. Ryšiniai šunės gali būti panaudojami ne vien tik pranešimams siųsti, bet ir šoviniams, tvarstomajai medžiagai tiekti. Jie gali būti panaudojami trumpoms lengvo lauko kabelio linijoms per apšaudomą vietą pratiesti, pernešti paštinis karvelius ir t. t. Jie yra išmokomi prisitaikyti prie vietos bei apšaudomą atvirą plotą peršliaužti. Ryšiniai šunės jau didžiąjame kare suvaidino nemažą vaidmenį, todėl po karo jais imtasi daugiau domėtis. Šunų parengimas, ypač karo tarnybai, yra gana sunkus ir iš instruktorių reikalauja daug darbo ir sugebėjimo. In-

struktoriai ir vedžiotojai, be žinių, šioj srity turi turėti ir pamėgimą.

Šiais metais suėjo 4 metai, kai mūsų kariuomenėje, prie ryšių bataliono, buvo įsteigta pirmoji ryšių šunų mokykla. Ji buvo pavadinta „Neetatine ryšių šunų mokykla“. Iki to laiko tik paskiri pėstininkų pulkai turėjo po keletą gerai apmokytų ir tinkamų ryšių tarnybai šunų. 1932 m. gegužės 1 d., įsteigus mokyklą, surinkta ir pirmoji jos laida, kurioje išdresiruota — parengta karo tarnybai nemaža šunų. Taip pat parengta instruktorių puskarininkių ir vedžiotojų. 1935 m. rugpiučio 1 d. mokyklą pavadinta „Etatine r. š. mokykla“.

Mokykloje pradžios darbas buvo gana sunkus, nes nebuvo pakankamo skaičiaus šios srities specialistų — instruktorių. Nuo mokyklos įsisteigimo pradžios vadovavo lt. Verksnys, kuris, kaip šios srities specialistas, turėdamas prityrimo ir praktikos, daug pasidarbavo išleisdamas tos mokyklos 4 laidas. Jo dėka padėtas tvirtas pagrindas tolimesniam šios naujos ryšių priemonės plėtojimuisi. Už sumanumą ir pasidarbavimą ryšių bataliono vadas tarnybos vardu išreiškė jam padėką. Dabartiniu laiku mokyklai vadovauja ryšių b-no jaun. lt. Savitis. Š. m. liepos 15 d. mokykla išleido jau V laidą.

Į mokyklą šunes superkami iš įvairių Lietuvos vietų, daugiausia vilkų veislės; nors kartais ir mišrūs, bet daugiau atsižvelgiama į jų tinkamumą ryšių tarnybai. Šunų instruktoriais ir vedžiotojais parengti žmonės prikominuojami iš įvairių kariuomenės dalių. Baigus mokymo kursą, draug su instruktoriais ir vedžiotojais į dalis siunčiami ir mokykloje parengti karo tarnybai šunes. Instruktoriai, grįžę į dalis, tęsia atsiųstų iš mokyklos šunų mokymą ir parengia vedžiotojus savo dalyse. Mokyklos dėka kariuomenės dalys turi daug ir gerai parengtų instruktorių, vedžiotojų ir gerai apmokytų šunų.

Mokyklos tikslas ne vien tik parengti karo ryšių tarnybai tinkamus šunes, jiems instruktorius bei vedžiotojus, bet ir plauti gerą, ryšių tarnybai tinkamą, šunų veislę. Prie mokyklos laikoma veislinių šunų, kurių šuniukai gan pigiomis ir prieinamomis kainomis parduodami piliečiams. Tuo siekiama, kad piliečiai turėtų kuo daugiausia tinkamų ryšių tarnybai šunų, kad, reikiant, būtų galima juos panaudoti krašto gynimui.

Tenka pabrėžti, kad susipratę piliečiai, kuriems rūpi savo tautos laisvė ir krašto gynimo reikalai, kreipia daugiau dėmesio į šunų, tinkamų karo tarnybai, auginimą ir jų laikymą. Tai matoma ir iš to, kad kiekvienais metais, superkant mokyklai šunes, pristatomas vis didesnis tinkamų skaičius.

Pusk. Medalinskas

SURENGĖM DIDELĘ GEGUŽINĘ

Liepos 19 d. Kupiškio įgulos kariai savo rajone surengė didelę viešą gegužinę. Publikos prisirinko labai daug. Griežė 4 p. p. orkestras, kuris savo gražia muzika Kupiškio visuomenę žavėte žavėjo. Tą dieną kariams pamaldos buvo kartu su visuomene, per kurias orkestras taip pat sugriežė gražių giesmių ir paliko visuomenei gero išpūdzio. Gegužinės vieta buvo gražiai iliuminuota ir išpuošta. Į gegužinės programą taip pat įėjo ir futbolo rungtynės. Pelnas paskirtas švietimo reikalams: kareivinių salės papuošimui, scenos įrengimui ir kitiems vaidybos reikmenims.

V. p. Gelžinis

NE TIK FIZIŠKAI, BET IR DVASIŠKAI BŪKIME STIPRŪS

Liepos 21 d. karo aviacija atšventė savo dalies metinę šventę. Pamaldų metu, kurios buvo rajone papuoštoj palapinėj — altoriuj, kapelionas kun. Juška, sakydamas pamokslą, pažymėjo: „...17 metų laiko tarpas atskiro žmogaus gyvenime yra didelis, tačiau korporacijos gyvenime — labai mažas. Būdami šios korporacijos nariai ir jai tarnaudami, turime būti stiprūs ne tik fiziškai, bet ir dvasiškai. Jei dvasia būsime silpni, tai ir fiziniai darbai bus sunkiai nugalimi...“.

Karo aviacijos viršininkas plk. inž. Gustaitis paminėjo karo aviacijos įsikūrimą, kaip ji plėtėsi ir kokia ji yra dabar. „...Anksčiau išsirikiavusi lėktuvų eskadrilė atrodydavo lyg muziejus; viena mašina būdavo vienokio, kita kitokio tipo ir paskirties. Dabartiniu metu eskadrilės turi pagal savo paskirtį vienokias tipo mašinas. Tačiau turėti vien lėktuvus yra maža. Prie lėktuvų reikalingi pilotai, žvalgai, mechanikai ir kitokie specialistai. Nelaimingi atsitikimai įvyksta ne dėl tarnautojų nerūpestingumo, bet dėl kitokių priežasčių. Kartu su technikos pažanga ir mes patys turim atitinkamai lavintis, specializuotis...“.

Po pietų buvo lengvosios atletikos varžybos ir futbolo rungtynės su 5 p. pulku. Rungtynes lengvai laimėjo karo aviacijos komanda 7:1 (3:0).

Lengvosios atletikos pasiekti rezultatai visiškai vykę, būtent: 2000 m bėgime pirmąją vietą laimėjo eil. Virkietis, 2) lak. mok. Silevičius, 3) eil. Bugvilas. 100 m bėgimą: 1) vyr. pusk. Seliokas 12,1 sek., 2) eil. Žeimys 12,2 sek., 3) eil. Virkietis 12,4 sek. Ieties mėtymą: 1) kar. asp. Bielskus 46,32 m, 2) vyr. pusk. Seliokas 44,5 m, 3) eil. Virkietis 38,58 m. Disko mėtymą: 1) lak. mok. Leščius 31,65 m, 2) grn. Spirauskas 30,79 m, 3) v. p. Petkevičius 29,32 m. Šuolį į tolį: 1) v. p. Seliokas 5,62 m, 2) civ. tarn. Maksimovas 5,07 m, 3) j. k. Petrauskas 4,99 m. Granatos mėtymą: 1) gr. Leščius 62,76 m, 2) kar. asp. Bielskus 62,01 m, 3) v. p. Seliokas 60,8 m. Šokiama į aukštį: 1) civ. tarn. Maksimovas 1,55 m, 2) eil. Virkietis 1,55 m, 3) lak. mok. Kairys 1,50 m.

Aviacijos v-kas sportininkams pareiškė padėką ir kvietė treniruotis būsimums rugsėjo mėn. dalies sporto varžyboms. Sportininkams iškelta bendra vakarienė.

Šventės iškilmėse ir pasilinksminime griežė savo dalies dūdų orkestras, kapelm. Lupeikos vedamas. Šventė praėjo nors kukliai, bet išpūdingai.

Tenka pabrėžti, kad Volfo-Engelmano alaus bravoras karo aviacijos metinių švenčių proga dalies kareiviams kas metai paaukvoja nemažą kiekį alaus. Šiomet Volfo-Engelmano bravoras paaukavo 450 bonkų alaus.

Čp.

EKSKURSIONINKAI DOMISI MŪSŲ KARO LAIVU

Lankantieji Klaipėdos kraštą ekskursininkai, kurių šiais metais yra gana daug, visi labai domisi pirmuoju mūsų karo laivu „Prezidentas Smetona“. Daugelis ekskursijų, negalėdamos pamatyti laivo vidaus arba jo įrengimų, nors akimis pasidžiaugia, matydami Dangės upėje mėlynuojantį laivą.

Bartkus

STOVYKLAUJANČIŲ ATS. KARININKŲ STUDENTŲ LAUŽAS

Šiais metais mūsų gražiajame pajūryje stovyklauja daug jaunimo bei karinių organizacijų. Klaipėdos priemiesty, Smiltynėje, yra naujas palapinių miestas, kuriame stovyklauja atsargos karininkai studentai. Stovyklautojai studentai liepos 17 d. surengė savo tradicinį laužą. Į laužą buvo pakviestas Klaipėdos krašto gubernatorius Kurkauskas, vietos įgulos viršininkas gen. št. plk. Lanskoronskis, inž. Sližys ir kiti aukštieji svečiai. Atsargos karininkai savo laužo programą įvykdė ganė vykusiai. Laužą uždegė gubernatorius; prie laužo buvo sukeltas pavojus, kuriuo metu svečiai turėjo progos pamatyti, kaip orientuojamasi netikėto pavojaus metu. Po to sekė linksmoji dalis, dainos, šokiai ir kiti žaidimai iki vėlyvaus vakaro. Karinę stovyklą gyventojai gausiai lanko.

A. Bartkus

STATYS PAMINKLĄ PIRMAJAM ŽUVUSIAM PARTIZANUI

Pašvitinio (Šiaulių apskr.) būrio partizanas Aleksas Vainauskas kautynės su bolševikais Rimkūnų dvare (Linkuvos val.) žuvo 1919 m. sausio 16 d. Tai pirmoji mūsų nepriklausomybės kovų auka kautynėse. Povilas Lukšys yra pirmoji auka iš kareivių tarpo.

A. Vainauskas palaidotas Pašvitinio katalikų kapinėse. Paskiausiai susirūpinta Pašvitiny pastatyti A. Vainausko atminimui paminklą. Yra susidaręs Pašvitiny paminklui statydinti komitetas, kuris su karių kapams tvarkyti komisija tariasi dėl paties paminklo pastatydinimo ir reikalingos paramos. Atitinkamas paminklas su paminkline lenta bus pastatytas prie Pašvitinio šventoriaus.

KARIAI YRA MANDAGŪS

Apsilankius pas Seredžiaus karius teko pastebėti karių išsilavinimą. Kariai yra malonūs ir mandagūs. Savo mandagumu daro gerą išpūdį civiliams, todėl gausiai susilaukia lankytojų. Per visą laiką serediškiai nieko blogo iš karių nepatyrė. Be to, kariai savo darbštumu papuošė Seredžiaus miestelį, užtat žmonės džiaugiasi tuo. Taip pat čia yra karių krautuvė, kurioje viskas trečdaliu pigiau, negu kitur. Kariai šauliams leidžia pasinaudoti jų krautuve.

MOTERYS MĖGSTA KARINĮ MOKSLĄ

Pavilkijo šaulių būryje yra keletas tokių moterų, kurios pamėgusios kariškumą ir šioje srityje ne tik neatsilieka nuo vyrų, net kai kada ir pralenkia juos. Sušaukus kariniam rengimui, jos punktualiai atvyksta ir tiksliai atlieka pareigas. Štai š. m. per šaulių šaudymo pratimą šratais geriausiai šaudė moteris — šaulė Elėna Valaitytė.

70 METŲ ŠAULYS

Į Lekėčių šaulių būrį įsirašė iš Amerikos grįžęs 70 metų amžiaus J. Povilaitis, kuris mano aktingai dirbti ir būrį remti.

Juozas Astrauskas

VYTAUTO KALNO ŠAULIŲ BŪRIO SUKAKTIS

I Kauno rinktinės (37) Vytauto kalno šaulių būrys liepos 19 d. minėjo 5 metų sukaktuves. Per paskutiniuosius metus būrys atliko nemažą svarbių šauliškų uždavinių. Būrio šauliai prieš sukaktį atliko šaudymo pratimus kovos šoviniams. Būryje yra visai gerų šaulių.

Šventę pradėjo pamaldomis. Vėliau buvo būrio paradas, kuri priėmė laik. einas šaulių S-gos vado pareigas plk. ltn. Kazitenas. Vakare Vytauto parko teatre pasilinksminimas su vaidinimu „Aš numiriau“.

Suta

ŠAULĖS AUKOJA GINKLŲ FONDUI

Rudelės šaulių būrio moterų skyrius surinko Ginklų Fondui 30 lt., 20 rankšluosčių, 9 nosines, 6 poras autų, 7 krepšius arkliams šerti, 3 maišus ir 3 užvalkalus.

Ateityj moteris numato dar didesnę rinkliavą surengti Ginklų Fondui.

Alf. Š-s.

GERIEMS ŠAULIAMS BLOGAS ORAS NETRUKDO

Liepos 12 d. buvo Aukštadvario šaulių kuopos šaudymas kovos šoviniams. Nors tą dieną smarkiai lijo, bet šaudymas vyko sklandžiai ir drausmingai. Pažymėtina, kad šaudyme gražiai pasirodė naujas Totoriškių šaulių būrys. Daugumas ir netarnavusių kariuomenėje gerai šaudė.

Vand. J.

9 P. P. III BAT. — VILKAVIŠKIO ŠAULIŲ „SUDAVIA“ 5:0 (1:0)

Liepos 12 d. naujai pertvarkytoj b-no aikštėj buvo futbolo rungtynės tarp b-no komandos ir Vilkaviškio šaulių „Sudavia“. B-nas laimėjo 5:0 (1:0).

B-no komanda yra viena stipriausių Vilkavišky ir beveik kas savaitę turi rungtynes su kuria nors kita komanda.

K. a. S. O.

7 P. P. MACIKŲ RINKTINĖ — NAUMIESČIO „MAKABI“

Liepos 12 d. Naumiestyje — Sugintuose buvo draugiškos futbolo rungtynės tarp Macikų karių rinktinės ir Naumiesčio „Makabi“. Rungtynes laimėjo „Makabi“ 4:1.

Žagarės Šelmis A.

5 P. PULKAS — PRIEŠLĒKTUVINĖ APSAUGA 6:0

Liepos 10 d. 5 p. pulkas su priešlĒktuvine apsauga žaidė draugiškas futbolo rungtynes 5 p. pulko futbolo komanda rungtynes laimėjo 6:0. Žaidime ypatingai gerai veikė puolimas.

PIONIERIAI RUNGTYNIAUS VANDENS SPORTE

I inžinerijos b-ne nuo seniau buvo aktualus vandens sportas. Ne kartą b-no kariai su savo baidarėmis, gigomis, valtimis ir pontonais (paprastais bei motoriniais) yra dalyvavę įvairiose visuomenės surengtose vandens sporto šventėse ir paraduose. Dabar numatyta šią sporto šaką dar labiau suaktyvinti.

Nuo š. m. rudens batalione tarp kuopų įvedamos vandens sporto rungtynės. Programoje numatyta plaukiojimai pontonais, valtimis, gigomis, baidarėmis ir t. t., plaukymas, nĒrimas ir mokančių plaukti kuopose skaičių konkurencija. Kuopa, surinkusi daugiausia taškų, gaus pereinamą dovaną. Paskiri asmens bei grupės, laimėję rungtynėse, gaus atskiras asmenines dovanas.

Pirmosios rungtynės numatomos rugsėjo mėn.

PRAŠOMA ĮSTEIGTI TAURAGĖS SPORTO APYGARDĄ

Tauragės įgulos viršininkas parašė Kūno Kultūros Rūmams raštą, kuriuo prašoma, kad, jau esant gana dideliame skaičiui sportininkų, atskirtų iš Telšių sporto apygardos ir įsteigtų Tauragės apygardą.

KUPIŠKIO ĮGULA — KUPIŠKIO UGNIAGESIAI 4:0 (2:0)

Liepos 19 d. Kupiškio įgulos kareivinių aikštėje buvo futbolo rungtynės tarp įgulos karių komandos ir Kupiškio ugniagesių komandos. Rungtynes laimėjo kariai 4:0.

V. p. Gelžinis

AUSTRŲ GASTROLĖS KAUNE

Liepos 16, 17 ir 19 d. d. Kaune žaidė Vienos profesionalų futbolo komanda FAC. Rungtynes su mūsų meisteriu ŠŠKovu austrai laimėjo labai aukštu rezultatu — 9:1 (5:0). Susitikimą su mūsų rinktine austrai taip pat laimėjo 2:0 ir revanšo rungtynėse prieš ŠŠKovą koviečius nugalėjo 4:0.

Austrai pademonstravo aukštą futbolo žaidimą ir visas rungtynes visai pelnytai laimėjo. Katastrofiškas koviečių pralaimėjimas yra blogos ŠŠKovo gynimo dienos pasekmė ir didelė visos komandos nesėkmė. Revanšo rungtynėse ŠŠKovas pasirodė jau žymiai geriau, bet ir čia neturėjo pakankamai sėkmės rezultatą išvesti gražesni, nors ir buvo daug progų.

Rinktinė nors ir pralaimėjo visai nežymiu rezultatu, bet tas laimėjimas austrams davėsi labai sunkiai ir jie čia turėjo padėti visas pastangas ir parodyti visą savo mokėjimą laimėjimui pasiekti.

TENISO RUNGTYNĖS**KAUNAS — KLAIPĖDA — ŠIAULIAI**

Liepos 18—19 d. Palangoje buvo trijų — Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių miestų lauko teniso rungtynės. Kauno ir Šiaulių miesto rinktinės lengvai nugalėjo Klaipėdos rinktinę po 6:0. Rungtynės tarp Kauno ir Šiaulių rinktinių pasibaigė 5:1. Kauno naudai. Vienintelį tašką Šiaulių naudai iškovojo Vaitkus, sensacingai nugalėjęs Lietuvos teniso meisterį A. Jakutį 6:4, 6:4, 6:2.

6

PLAUKYMO RUNGTYNĖS KAUNAS — KLAIPĖDA

Liepos 18 d. Klaipėdoje buvo tarp miestines Kaunas — Klaipėda plaukimo rungtynės, kurias laimėjo Kauno rinktinė, surinkusi 79 taškus. Klaipėdos rinktinė atsiliko vos šešių taškų skirtumu (73 tšk.). Rungtynių metu Astrauskas (Kaunas) 500 m laisv. stil. nuplaukė per 8 min. 11,3 sek., žymiai pagerindamas Lietuvos rekordą (senas buvo 8 m. 57,5 sek.).

Kiti rezultatai taip pat geri ir žymiai prašoksta Kauno ir Klaipėdos rezultatus, parodytus tų miestų pirmenybėse.

FUTBOLŲ RUNGTYNĖS GINKLŲ FONDUI

Rugpiūčio mėn. pradžioje, prieš pradėdant 1937 m. Lietuvos futbolo pirmenybių rungtynes, Kaune bus pravestos futbolo žaidynės (turnyras) Ginklų Fondo naudai. Žaidynėse dalyvaus šešios aukšt. klasės ir dvi A kl. komandos. Turnyro nugalėtojui ir II-os vietos laimėtojui skiriamos Ginklavimo Valdybos pereinamosios taurės. Be to, pirmos vietos nugalėtojas gauna Kauno futbolo žaidynių Ginklų Fondui nugalėtojo vardą. Tokios žaidynės bus rengiamos kasmet.

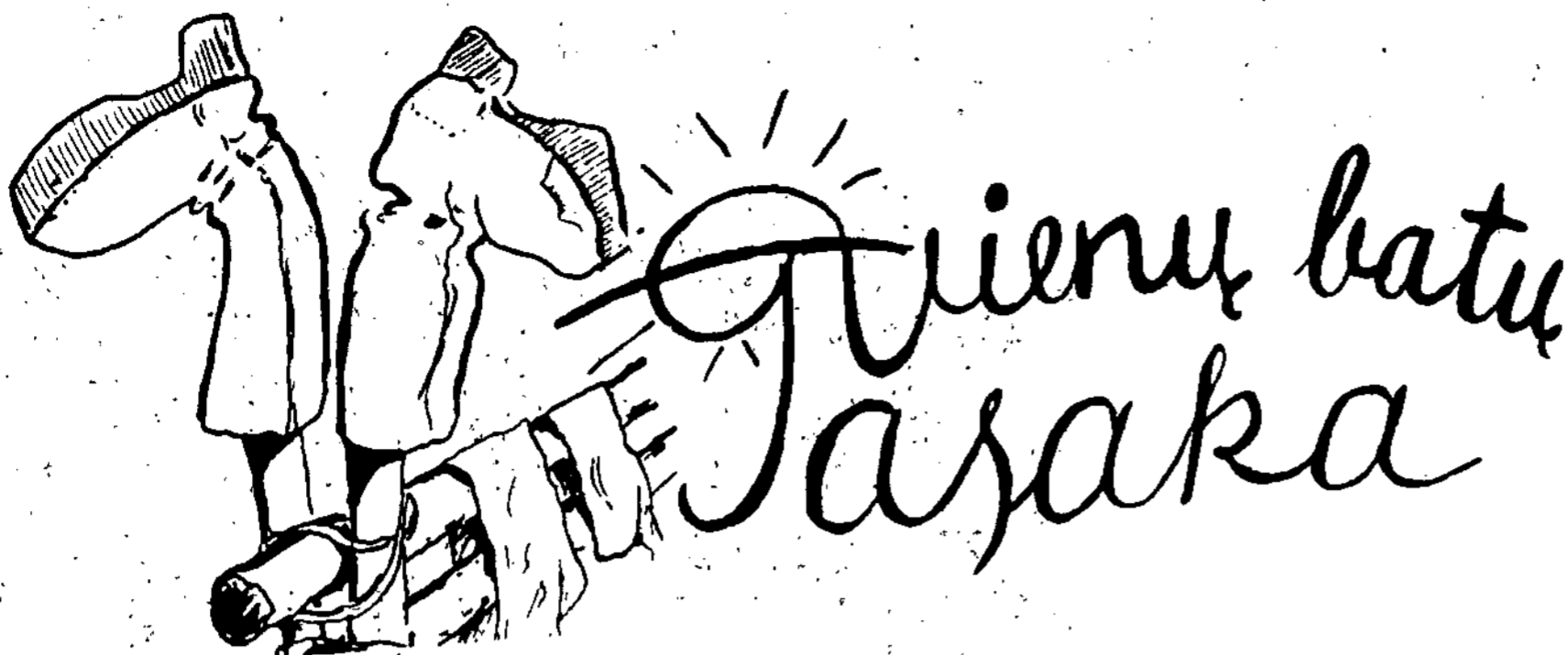
LIETUVOS LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

Liepos 25—26 d. d. Klaipėdoje bus 1936 m. Lietuvos lengvosios atletikos pirmenybės. Pirmenybėse dalyvauja visi Lietuvo klubai ir organizacijos, kurių dalyvių susirinkęs per 200 sportininkų. Didžiausiais pirmenybių varžovais dėl nugalėtojo vardo bus Lietuvos šaulių sąjungos sporto klubas ir JSO.

LABAI IŠSIPLATINĖS ŠAUDYMO SPORTAS

Sudargas (Šakių apskr.) Apylinkės atsargos karių, šaulių ir jaunimo tarpe labai išsiplatinęs šaudymo sportas. Keletas ats. karių turi mažojo kalibro šautuvus, kuriais leidžia visiems naudotis. Ypač šį šaudymą mėgsta būsimieji kariai. Jie perka šovinius ir, mokančių šaudyti padedami, stengiasi vienas kitą pralenkti. Reikia pažymėti, kad šių jaunųjų tarpe yra tokių gerų šaulių, kurie neblogiau šaudė ir už įpratusius.

A. Tautgirdas

Esame kariniai eilinio Paukštelio batai. Kur čia esame? Buvome tik. Nes po tų didelių varžytynių patekome pas vieną ūkininką ir dabar, baigdami savo gyvenimą, per dienas braidome po rugienas, o šventadieniais džiūstame ant tvoros. Nežinome, ar besulauksime šio rudens. Nors po sunkios atjauninimo operacijos (vietoj odos pridėjo storus medžio padus) šeimininkas pasakė, kad mums dar teks ne tik rudenį pūdymai aparti, bet dar ir žiemą malkos suvežti.

Ir šiandien štai, sekmadienio rytą, berniokas, grįžęs iš naktigonės, mus šlapius padžiovė ant tvoros. Reiškia, šiandien laisvi. Galėsime džiūti. Bet kas iš to. Ryt sausiems, vėl teks į rąsus vandenį pasinerti. Ach, kad taip išdžiūvę galėtumėm karinio tepalo paragauti... Bet verčiau nekalbėti apie tai.

Karštai saulutei kaitinant, mus senius ima malonus snaudulys. Dešinysis batas beveik visai užsnūdo. O man per aulą plaukia tingios svajonės... prisiminimai apie jaunystę. Apie tąją jaunystę, kada dar kuopos sandėly gulėjome tarp daugelio įvairaus ūgio naujų, geltonų, gurgždančiais kietais aulais, storais slidžiais padais, plieno pasagom, draugų batų. Toliau gi rikiuotės, paradai... Oi, tie paradai! Rodos, ir dabar girdžiu orkestro būgną: „bum, bum, bum!“ ir mūsų tūkstančių padų: „džik, džik, džik!“ O aikštė! Stalas ne aikštė! Tikrai prisiminus, norisi nušokti nuo tvoros baslio. O dabar kas? Tasai mūsų berniokas taku vos pavelka mus. Klepsi ant kulnų, velka mus žeme. O jau per dirvonus eidamas kiek sukelia mums juoko! Tuomet jis griūva prie kiekvieno mažiausio kupstelio. „Ir kaip sunkus tie kariniai batai“ — skundžiasi jis — „ir kaip kareiviai su jais pašoka?“ (Suprask, su mergaitėm). „Berneli, berneli“, mes vieną kartą pasakėm — „jau seniai iš tavo žingsnelių supratome, kad esi dar netarnavęs kariuomenėj, o dabar tai jau visai įsitikinom. Ne tik kad per kliūtis šoka, bet kai ant turniko „saulę“ daro, tai mes ratu taip švilpiame, kad net mūsų galvos susisuka. Žinoma, mes nekalbame apie tą 5 colių storumo medį, kuris mums prikalta, bet ir tai dar eilinis Rūkštelė su mumis lengvai žagrė pastatytų ir rankomis po šiuos dirvonus palakstytų“.

Oi, senatvė, senatvė... Ir tikrai eilinis Rūkštelė mūsų jaunystę suėdęs, dabar nebepažintų... Nes dešinysis toks silpnas ir juokingas, kad man jo net gaila. Jis kur tik randa progos vis snaudžia ir snaudžia. O kartais pradeda kažin ką murmeti arba nei iš šio, nei iš to

pradeda juoktis kuriuo nors plyšiu, kad net lopas virpa... Iš senatvės ir susikrimitimo net gerti pradėjo! Bet vargšas viską išvemė. Kartais net su šiaudais. Man truputį geriau. Laimė, kad esu kairiuoju. Dešinysis, mat, daugiau kenčia nuo to futbolo. Jo nusilpimo priežastis ir yra, kad eilinis Rūkštelė labai mėgo futbolą paspardyti. Nesakau, kad tai blogas dalykas, bet kam mums batams kentėti? Šiems dalykams sutverti mūsų giminaičiai bucai.

Atsiminiau iš kariuomenės laikų vienus nelaimingus batus iš kaimyninio palovio. Po patikrinimo, būdavo, kada žmonės sumiega, nuoširdžiai palovy pasišnekėdavome. Taigi, tie vargšai taip per naktis dėjuodavo dėl to futbolo, kad ir mums trukdydavo ilsėtis. Sako, bairšiai visur skauda: viršūnes diegia ir tinsta, padai, rodos, ims ir išsiners, ir šiaip, sako, visur nežmoniškai suka. Būdavo, raminame: „Nieko, pereis: per naktį išsiprakaituosite, ryt rytą gausite tepalo ir vėl būsite sveiki“. Bet vieną vakarą dešinioji koja smarkiai į futbolą spyrė ir tos poros dešinysis batas krito be sąmonės. Nuvilkto eilinis Kotas prasižiojusį išverstu liežuviu pas gydytoją, kaip jie vadina batsiuvi. Gydytojas tuoj paklausė pulso, padaužė plaktuku, pažiūrėjo į aulą, paspaudė paspaudė, palingavo galva ir liūdnam pasakė, kad jau nieko iš jo nebebus. Taip ir nuėmė vargšui pasagą...

Dar atmenu vienus batus iš tolimesnio palovio. Tai batai buvo! Auksas ne batai! Raštininkas dėvėjo! Bet žinotumėte — jie užtroško. Negaudavo tepalo. Džiūvo, džiūvo ir sudžiūvo pačiame žydėjime. Taigi, jau negailėkite tepalo ir nenušukit mumis futbolo ir nevarykit mus be laiko iš rikiuotės pūdyimų arti.

Mano pasakos galas bus irgi toks, kaip ir visų kitų pasakų: „Ir aš ten buvau, daugel paradų mačiau, tepalą geriau, per aulus varvejo, bet užkulniai neregėjo“.

V. p. Kostečka

KITOKIŲ RANKŲ NETURI

Skyrininkas į j. k.: — Kodėl tamsta neplauni rankų? Argi su tokiais ir valgyti eini?

Jaunas kareivis: — kad, tamsa, skyrininke, kitokių neturiu!

KADA SKRENDA...

Būrininkas: — Jaunas kareivis Plitkaitis! Pasakyk man kokiais atvejais leidžiamasi su parašiotu?

J. k. Pliotkaitis: Tuomet, kai, be leidžiamąjį pasiekęs miestą, patenki į karo žandarų rankas!

GRIEŽTAS BLAIVININKAS

Gydytojas: — Tamsta kas vakaras išsitrinsi kojas spiritu ir paskui išsitepsi štai šiuo tepalu.

Ligonis: — Ne negaliu, pone daktare, nes esu blaivininkas ir nevartoju alkoholio.

KOVŲ SU LENKAIS METU

Lenkas: — Na, kaip tamstai patinka mūsų kareiviai? Ar gerai elgiasi?

Lietuvis ūkininkas: — Kaip vaikai. Viską ima, ką tik pamato.

ŠIŲ LAIKŲ VYRAS

Tėvas: — Vytuk, kodėl nepasakei mamytei, kad šiandien mokykloje buvai baustas?

Sūnus: — Nesakiau, nes tėtė pats dažnai sakai, kad moterys neturi žinoti apie vyrų reikalus.

Vand. J.

AIŠKIAUSIAS ĮRODYMAS

Gydytojas: — Jaunas kareivis Barzda, pasakyk, kas aiškiausiai įrodo apie kareivių sveikatingumą?

Barzda: — Virtuvės katilas, pone gydytojau!

— Na, kaip?

— Ugi, kai iš katilo visų davinys būna paimtas, tai tada aišku, kad ir visi kareiviai būna sveiki.

Mk.

PAMOKOJE

Puskarininkis (į j. kareivį): — Pasakyk, kodėl kuopos budėtojui negalima užmigti?

Jaunas kareivis Žambas: — Dėlto, tamsta puskarininki, kad atėjęs dalies budėtojas jo miegančio nerastų.

M.

JI GERIAU ŽINO

Juozas Smilga, parvažiaavęs atostogų, aplanko kaimyno Marytę ir jai pasakoja apie kariuomenės gyvenimą ir gaunamas už bausmę valandas.

— Na, Juozuk, jau tu per daug perdeidi, — pastebi Marytė. Aš pati daug kartų klausiausi per radio, bet tai tik pusvalandžiai, o ne valandos, ir tai ne bausmė, bet tikras malonumas.

Mk.

KAS KAM PATINKA

Du moksleiviai tik ką sugrįžę iš ekskursijos pas ulonus.

Juozas: Sakyk, Antanai, kas tau labiausiai patiko ulonų pulke.

Antanas: Puikūs arkliai, uniformos, ginklai, na, aplamai, visas kariškas gyvenimas, O kas tau?

Juozas: Man labiausiai patiko kareiviški pietūs.

Pr. Marvydas

NEMIEGOJIMO PRIEŽASTIS

Jonas: „Visą naktį kažin kodėl negalėjau miegoti?“

Petras: „Nemiegosi dar ir kitą naktį, jei man negrąžinsi skolos!“

V. S.

NEŽINO KAS PASIDARĖ

Marytė: „Ar pažįstate Kazį Rope, jis jūsų kuopoj tarnauja?“

Eilinis Uoga: „Pažįstu, niekuomet nepataiko į taikinį!“

Marytė: „Nežinau, kas jam pasidarė? Pas mane visuomet pataikydavo ateiti!“

V. S.

KOKIE NUMATOMI KARO MOKESČIAI

„Vyriausybės žinių“ 538 nr. paskelbtas ir jau įsigaliojo naujasis karinės prievolės įstatymas. Pagal šį įstatymą karo mokesčius turės mokėti vyrai, sulaukę į kariuomenę šaukiamojo amžiaus, bet dėl kurių nors priežasčių nuo karo tarnybos visiškai arba iš dalies atleisti, pav.: netinkami karo tarnybai, įskaityti apsaugon, nuteistieji su teisių atėmimu, iš kariuomenės paleisti dėl ligos ar nustoję teisių tarnauti kariuomenėje, jei jie nebus išstarnavę įstatymu nustatyto tikrosios karo tarnybos laiko.

Nuo karo mokesčių bus atleisti:

- 1) dėl nesveikatos ar kūno ydų darbei netinkami beturčiai,
- 2) Vyčio kryžiaus ordino ir vyčio kryžiaus kavalieriai,
- 3) karo invalidai.

Karo mokesčiai bus pagrindiniai ir papildomieji. Pagrindiniai mokesčiai bus visiems lygūs, o papildomieji proporcingi turimam turtui ar uždarbiui.

Karo mokesčių didumą nustatys Ministerių Kabinetas. Pagrindinis mokestis turėtų būti vienkartinis ir nedidelis (10—20 lt.), kad jį be didelio sunkumo galėtų sumokėti ir neturtingieji. Papildomieji mokesčiai turėtų būti didesni, kad kompensuotų pusantrų metų kareivio tarnybą, kurią turės atlikti paimtieji į kariuomenę. Kad lengviau juos būtų galima sumokėti, papildomieji mokesčiai turėtų būti išdėstyti 15 metų. Pagal kitų valstybių pavyzdį, pas mus šie mokesčiai turėtų siekti 10—25% priedo prie valstybei mokamo turto ar pelno mokesčio. Keletą pirmųjų metų po atleidimo nuo tikrosios karo tarnybos papildomieji mokesčiai galėtų būti kiek didesni, o toliau mažėti.

Kiek nors kariuomenėje tarnavusiems karo mokesčiai turėtų būti atitinkamai sumažinti. Tarnavusiems karo metu mokesčiai turėtų būti dvigubai mažesni, negu tarnavusiems laisvų metų.

Karo mokesčiai uždėti tam, kad karinę prievolę, kuri pagal įstatymą yra visuotinė, iš tikrųjų kiek galima tokią ir padarytų ir kad ją išlygintų visiems gyventojams. Kol nebuvo karo mokesčių, karinę prievolę pas mus faktiškai atlikdavo tik 40—50% turėjusių ją atlikti vyrų. Dabar ji teks visiems: vieni tarnaus kariuomenėje, kiti, būdami nuo karo tarnybos laisvi, turės mokėti mokesčius, kurie visi arba jų didesnę dalį greičiausiai bus skiriami karinę prievolę atliekančių vyrų neturtingoms ir gyvenimui lėšų neturinčioms užsidirbti šeimoms šelpti. Tai ypač aktualu dabar, nes naujasis karinės prievolės įstatymas lengvatas dėl sunkios šeimos padėties panaikino. Tuo būdu karo mokesčiai siekia didesnio teisingumo karinei prievolei atlikti ir turi svarbių socialinių globos tikslų.

Gali būti, kad tam tikra dalis nesąžiningų asmenų stengsis nuo karo mokesčių įvairiais būdais išsisukinėti. Tokiems vyrams bus uždėta darbo valstybės reikalams prievolė. Ši prievolė turėtų būti tokia, kad ne tik kompensuotų privalomų mokesčių mokėjimą, bet, kartu būtų ir lyg bausmė už įstatymais uždėtos prievolės nepildymą. Tuo atveju vargiai kąs jos ir benorės.

Karo mokesčius, žinoma, turėtų mokėti tik tie, kurių karinės prievolės klausimas bus sprendžiamas pagal naująjį karinės prievolės įstatymą, t. y. pradedant nuo š. m. rudens, nes įstatymas praeičiai neveikia, jei jame nenumatyta.

VYRIAUSYBĖ PAĖS NUKENTĖJUSIEMS ŠIAURĖS LIETUVOS ŪKININKAMS

Šiaurės Lietuvoje praūžusi audra vienu kartu palietė kelis šimtus ūkininkų ir ne tik sunaikino kelis tūkstančius ha pasėlių, bet sugriovė daug trobesių, išlaužė ir išvertė medžius ir pridarė tiek žalos, kad daugelis ūkininkų, nesulaukę paramos, liktų be sėklų, be duonos, nepajęgtų atstatyti sugriautų trobesių ir pakliūtų labai sunkion padėtin.

Kadangi Šiaurės Lietuvos ūkininkus jau kelinti metai iš eilės ištinka didelės nelaimės, tai ir šių metų nelaimė Šiaurės Lietuvos ūkininkams ypatingai skaudė. Todėl šios srities ūkininkai reikalingi ypatingos paramos.

Malonu pažymėti, kad didelis nelaimės ištiktus Šiaurės Lietuvos ūkininkus pradėjo šelpti įvairios organizacijos bei paskirė ūkininkai (Žemės ūkio Rūmai, „Lietūkis“, Šiaulių apskrities savivaldybė, „Sodyba“).

Suprantama, kad tų geros valios organizacijų bei paskirų asmenų pašalpos negalės daug padėti audros paliestiems keliems šimtams ūkininkų, kuriems padarytų nuostolių daugiau, kaip už milijoną litų. Tačiau nelaimės ištiktiems svarbi visokeriopa, medžiaginė ir moralinė parama.

Ir vyriausybė, kiek lėšos leidžia, nutarė Šiaurės Lietuvos nukentėjusiems ūkininkams padėti. Žemės ūkio Ministeriui pasiūlius, Ministerių Kabinetas, liepos 14 d., apsvaustęs nukentėjusių nuo audros Šiaurės Lietuvos ūkininkų būklę, nutarė jiems padėti šiuo būdu:

1) Ūkininkams, kurių žiemkenčių pasėlių audros sunaikino daugiau, kaip 50%, nemokamai duoti sėklų iš supirktų išvežimui žiemkenčių javų; ūkininkų žiemkenčių javų sėkla aprūpinimo normos ir tvarka pavesta nustatyti Žemės ūkio Ministeriui.

2) Išduoti 1936 metais audros sugriautiems ūkininkų trobesiams atstatyti už 80.000 lt. miško medžiagos be palūkanų išsimokėti per 5 metus.

JESIOS RAJONE PRADĖTI ŽEMĖS GRĖŽIMO DARBAI

Lietuvos energijos komiteto žemės turtams tirti komisija yra užsibrėžusi savo darbų planą šioms ir 4—5 artimiausiomis metams. Numatyta daryti geologines-geognostines nuotraukas, sudaryti smulkesnį Lietuvos geologinį žemėlapi, o taip pat daryti gilesnius žemės grėžimus tose vietose, kur galima spėti esant naudingų mineralinių padermių. Apskritai norima turėti tikrų žinių apie mūsų krašto mineralinių turtų kiekį.

Pirmiausia šis darbas pavedamas kreidos ir kreidos mergelio tyrinėjimais, nes šios medžiagos reikalingos kaip žaliava cemento gamybai. Seniau jau yra žinoma, kad Kauno apylinkėse ir Jesios krantuose pasirodo kreidos mergelio atodangų. Patikrinta, kad tas mergelis yra tinkamas cementui gaminti, tačiau iki šiol dar nežinomi minėtose vietose kreidos mergelio ištekliai. Todėl Jesios upės rajone neseniai pradėti žemės grėžimo darbai, o taip pat daromos ir geologinės-geodezinės nuotraukos.

Šiais metais dar numatyti žemės grėžimo darbai už Petrašiūnų, ties Salomiankos kaimu, buvusio Marvos dvaro laukuose ir, jei bus suspėta, taip pat Skirsnemunėje.

Naujieji leidiniai

Juozas Baltūsis. MOKYKIMĖS GYVENTI. Lietuvos jaunimui. Spaudos Fondas. 1936. 85 psl. Kaina Lt. 1.—

Knygelė „Mokykimės gyventi“ — matematiški uždavinėliai iš įvairiausių ekonominio gyvenimo sričių. Daug pavyzdžių iš prekybos, žemės ūkio. Knygelės tikslas: 1) pavyzdžiais (vaizdeliais) paskatinti stebėti ekonominio gyvenimo reiškinius ir nurodyti, kaip galima daryti paprastus apytikrius apskaičiavimus įvairiuose ekonominio gyvenimo reikaluose, 2) vieną kitą lietuvių patraukti į naujas, mums neįprastas, pragyvenimo sritis. „Autorius yra linkęs manyti, kad ši brošiūrėlė bus naudinga ypač jaunimui, nes ugdyt ekonominio gyvenimo reiškinį pastabumą ir palinkimą viską apskaičiuoti bei apsvaustyti“ brošiūrėlė mokys gyventi“, — rašo pats autorius.

Nesiimame spręsti, kiek ši knygelė pasklis visuomenėje, tačiau, turime pastebėti, jai pirmasis kelias — į mokyklą. Tie gyvenimiški uždavinėliai, nepainūs ir neabstraktūs, tinka tiek pradžios, tiek aukštesniajai mokyklai. Tokių praktiškų uždavinių terasime tik viename kitame matematikos vadovėly. Visi uždaviniai vaizdingi ir žymiai praturtiną skaičiavimo sąvokas.

Šia knyga, kaip pastebėjome, autorius nori savuosius patraukti prie apskuresnio ekonominio darbo. Tuo tikslu paduoda charakteringą lentelę apie mūsų verslo žmonės. Autorius skaičiuoja: iš visų Lietuvos gyventojų, kurie verčiasi:

1) manufaktūros prekyba, lietuvių yra tik	7%
2) laikrodžių taisymu ir prek., lietuvių yra tik	9%
3) javų ir kt. žem. ūkio prod. prek., lietuvių yra tik ...	4%
4) arklų ir raguočių prekyba, lietuvių yra tik	2%
5) kepurų ir skrybėlių prekyba, lietuvių yra tik	3%
6) odų, kailių ir šerių prekyba, lietuvių yra tik	3%
7) kolonial. prek. ir smulkia prek., lietuvių yra tik ...	34%
8) tabako prekyba, lietuvių yra tik	15%
9) daržovių ir vaisių prekyba, lietuvių yra tik	29%
10) mėsos pr. (ir pram.: dešros ir kt.), lietuvių yra tik ..	40%
11) kepyklomis, lietuvių yra tik	20%

Tai įdomūs skaičiai, rodą, kad lietuviai prekyboje dar permažai pasireiškia. Šioje srityje dirva be galo plati, nes prekyba nuolat plečiasi ir plėsis.

„Mokykimės gyventi“ — naudinga knyga.

Liudas Dovydenas. **KELIONĖ Į PIEVAS.** Sakalas. 1936. 210 psl. Kaina Lt. 2.5.

Džiuginas reiškinys: mūsų pedagoginė literatūra auga — ir skaičiumi ir kokybe. „Buvo žmogus be kojų“ ir „Ieškau gyvenimo draugo“ autorius davė klasiškų dalykėlių rinkinį jaunuomenei. Šioje knygoje Liudas Dovydenas — tikras pievų ir girių vaikas. Jam žinomi paslaptiniai takai, fantastinės pasakos, slėpingas miško žvėrelių gyvenimas. Skaitytojas, kartu su autoriumi, rodos, bėgioja basas į Stumbrio girią, klausosi dėdės Kalpoko pasakų, išgyvena vaikučių nerimą pasiklydus miške.

Visi vaizdeliai psichologiški, gyvenimiški, tikri. „Žemuo-gėse“ labai gražiai aprašomas dvaro pono tragizmas, kada tas, matydamas krykštaujantį vaikus miške renkant žemuo-ges ir su didžiausiu malonumu jas ragaujant, pabando pats — ir nusivilia. „Suvalgė. Antrą, trečią. Pasiraukė. Rodos, rau-doną ir didelę žemuogę suvalgė, bet — negardi ir tiek“. Pa-rėjęs namo, ponas, ilgai ieškojo knygoje atsakymo, kodėl jam žemuogės negardžios — nerado. Tik sodininkas teisingai paaiškino — žemuogė mėgsta prakaitą. Ponas to nesuprato. Suprato tik tada, kada jo girioje pasidarė nyku ir tuščia, nesigirdėjo vaikų krykštavimų ir juoko, nesišypsojo jų linksmi vei-dai — visi bijojo sulaužyti pono draudimą. Suprato tada, kad persirpusios žemuogės nesunaudotos krito žemėn...

Labai gražus vaizdelis „Pilkis“ — aprašas sunkią šuns da-lią ir didelę šeiminingą meilę. Tai, tarytum naujasis Biliūno „Brisiaus galas“. „Tuščia varpa“, „Rašalas“, „Miško daina“ (du paskutiniai iš vokiečių okupacijos laikų), taip pat kūrybiš-ki ir gražūs vaizdeliai. Švietimo m-ja „Kelionė į pievas“ pri-pažino tinkamų visų mokyklų knygynams.

Liudo Dovydeno kalba žodinga, įvairi, gyva. Daug gra-žių palyginimų, epitetų. Leidinį labai puošia vaizdingos T. Ku-lakausko iliustracijos. „Kelionė į pievas“ bus maloni skaityti ne tik jaunuomenei, bet ir suaugusiems, nes atskleidžia daug visuomeninio gyvenimo tiesų.

Redakcijos atsakymai

J. M-čiui. Pulko kapelmeisteris užima etatinę komandos viršininko, vadinasi, karininko teisėmis vietą. Kaip užimęs ka-rininko teisėmis (XI kat.) vietą, jis yra dalies karininkų ra-movės narys. Taigi, lyginti jį su liktiniu puskarininkiu, kad ir su viršila, negalima. Jeigu Vidaus tarnybos statute (B-17 str. 14-b) nėra aiškiai pasakyta, kad kapelmeisteris yra ka-reivių viršininkas, tai vis dėlto iš statuto (str. 15) aiškiai seka, kad kapelmeisterį reikia laikyti vyresniuoju visiems ka-reiviams, taigi ir liktiniams puskarininkiams. O jaunesnysis privalo sveikinti vyresnįjį, vadinasi, liktinis puskarininkis (viršila) privalo sveikinti kapelmeisterį, kada pastarasis yra uniformoje. Mandagus liktinis pasveikins kapelmeisterį ir ta-da, kada jis ne uniformoje. Mums labai keista, kad toksai, ro-dosi, paprastas klausimas sukelia Tamstai abejonių. Juk ka-rių mandagumas reikalauja gerbti ne tik savo viršininką, vy-resnįjį, bet ir save. O save gerbiąs karys visuomet pirmas sveikina sau lygų ir tuo labiau privalo pirmas sveikinti tais atvejais, kada jam atrodo neaišku, kas turi pirmas sveikinti. Visi viršininkai ir vyresnieji turi reikalauti, kad valdiniai bei jaunesnieji mandagumo taisyklių neapeitų (vid. tarn. st. str. 26). Todėl, jei jaunesnysis nemandagiai elgiasi (nesisveikina su vyresniuoju), tai vyresnysis ne tik gali, bet ir turi sulai-kyti jaunesnįjį ir pristatyti jį tiesioginiam viršininkui arba karo komendantui (vid. tarn. st. str. 16). Taigi, kapelmeiste-ris, kaip vyresnysis, ne tik turi teisę, bet ir privalo sulaikyti su juo nepasisveikinusį liktinį viršilą.

V. p. Penkaskui. „Liktiniams puskarininkiams atlyginti įstatymo“ str. 26-me aiškiai pasakyta, kad vaikų priedas mo-kamas nuo to mėnesio pirmos dienos, kai vaikas gimė. Visai nesvarbu, kuriais metais liktinis puskarininkis pulko įsakyme vaikų priedui įskaitytas — tais pačiais ar kitais. Svarbu, kad pulko įsakyme, pasiremiant gimimo dokumentu, būtų aiškiai pasakyta, nuo kurio mėnesio pirmos dienos vaikų priedui įskaitoma. Žinoma, nereikia vilkinti su gimimo metrikos pri-statymu, nes, metams praslinkus po kūdikio gimimo, byla gali susikomplicuoti dėl pretenzijos įsisenėjimo (karo įst. rink. kn. XIX str. 8).

P. Bliumui. Apie aviacijos dieną nebegalėsime įdėti, nes vėlai gauta.

E. K. „Draugai“ nedėsime. Ir apsakymėliai turi turėti ko-kią nors idėją, auklėjančią bei propagandinę mintį.

Aug. Astrauskui. Aprašymus apie 4 pasižymėjusius kau-tynėse karius gavome. Ačiū. Nuo Nr. 32 pradėsime dėti.

S. v. p. Grigorui. Prašomą prenumeratą nutraukėme. At-siųstų korespondencijų tuo tarpu negalėjome įdėti.

A. U. Reikia siųsti tik vieną paveikslą; kiti priedai nereikalingi. Paveiksai turi būti aiškūs ir ant poperiaus. „Putelės nuotykių“ netiks.

Galvosūkių Nr. 28 sprendimas

1. Karabėlė. 2. Minus. 3. Pagoda. 4. Omega. 5. Drausmė — kariuomenės pagrindas.

Gerai išsprendė: 1) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.), 2) v. p. B. Palskys (7 p. p.), 3) v. p. Gelžinis (4 p. p.), 4) Plevokas (1 p. div. št.), 5) gr. J. Mikalajūnas (K. kal.), 6) eil. A. Vilei-šis (7 p. p.), 7) eil. Pr. Tekutis, 8) j. k. Ed. Raukšta (4 p. p.), 9) Z. Gavelis (1 art. p.), 10) A. Ramoška (Pn.).

Šiame rate antrąją vietą laimėjo: 1) vyr. pusk. B. Palskys, 2) P. Plevokas ir 3) vyr. pusk. M. Antaniškis.

Galvosūkis Nr. 30

(Vert. 3 tšk.)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
1	×	T	a	l	o	n	a	s	×	k	a	n	a	r	k	a	×	1	
2	×	ū	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	2	
3	×	m	a	k	s	i	m	u	m	×	s	t	a	t	y	b	u	o	3
4	×	a	i	t	e	t	a	×	a	r	b	a	×	z	l	×	×	4	
5	×	i	š	s	t	a	t	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	5	
6	×	i	ū	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	6	
7	×	a	n	t	r	o	k	ė	×	k	l	o	p	s	t	e	a	×	7
8	×	v	a	r	a	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	8	
9	×	g	a	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	9	
10	×	i	e	n	a	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	10	
11	×	s	w	m	i	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	11	
12	×	w	o	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	12	
13	×	l	e	n	k	i	l	a	×	s	×	z	o	l	o	t	a	×	13
14	×	a	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	14	
15	×	v	i	d	u	i	k	s	×	a	m	o	n	a	s	z	o	×	15
16	×	a	o	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	16	
17	×	u	n	t	l	a	u	s	×	l	l	l	l	l	l	l	l	17	

Gulščiai: — 1. Kvitais. Paukštis. 2. Pietų ašigalio at-radėjas. 3. Daugausia. Architektūros. 4. Motinos sesuo. Jung-tukas. 5. Parengė parodai. J. Dauguviečiui trūksta. 6. Įvardis. 7. Antros klasės gimnazistė. Sala Viduržemio jūroj. B. Baž-nyčios dalis. Luomas. Magometonų dievas. 10. Japonų pini-gas. Tuščia vieta. Pabaigoj. 11. Europos valstybė. Jei ieško-sit, tai... 12. Etiopų titulas. 13. Europos valstybė. Mašina, at-stojanti žmogų. 14. Kaukazo upė. Kaučukas. 15. Kelio vidu-rys. „Aidoj“ veikiantis, asmuo. 16. Likimas. 17. Senoviškas (lotynų k.). Bėgtr greičas.

Stačiai: — 1. Staiga. Šliužas. Geležies ir akmens tir-pinys. 2. Padanga. Pasaulinis tenistas. 3. Badas. Baisėnis už potvynį (kilmin. l.). Kur važiuot, norint pamatyt kopas. 4. Šachmatų figūra. Stepono Cveigo garsus veikalas. 5. Lietu-vos miestas vokiečių žemėlapy. Brangus valgis (žuvies). 6. Ne-baigti metai. Jungtukas. 7. Mezgimo kabliuko padarinys. Gerų šaulių rinktinė. Kuo arėjas uždirba sau duoną. 8. Iš vi-so. Puodyčių rankenos. 9. XVII amž. pasaulinis dramaturgas. 10. Išdai. Dūmai viršum verdančio vandens (vietin. l.). 11. Gė-lė. Naminis gyvulus (daugisk.). Dideli namai. 12. Kartu. Žy-mus fizikas. (kilm. l.). 13. Apavas. Niekniekis (tarptaut. žod.). 14. Lietuvaitės galvos papuošalas. Kaip 10 guls. 3 žodis, tik kilm. l. 15. Nuodinga gyvatė. Netrumpas. Opera. 16. Vidurinės Amerikos valstybės pavadinimo antroji dalis. Pietų Amerikos valstybės sostinė. 17. Europos valstybės sostinė. Turų var-das. Komanda.

M-as

Klaidos atitaisymas

„Kario“ Nr. 29, pusl. 704, rašiny „Dariaus ir Girėno mau-zoliejus Kauno kapinėse“, 6—7 eilutėj iš apačios, turi būti ne: „Man atrodo, kad čia gal nėra pilnai ir rūpestingai toji vieta aptvarkyta“, bet: „Man atrodo, kad čia gal nėra pilnai ir rūpestingai toji vieta apsvarstyta“.